

Kyiv
School of
Economics

КИЇВСЬКА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ

МАГІСТЕРСЬКА ПРОГРАМА З ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ВРЯДУВАННЯ

ДИПЛОМНА РОБОТА

«Сприйняття російсько-української війни у політичному дискурсі та позиціях окремих країн Латинської Америки (Мексика, Бразилія, Аргентина)»

Студентка: Єлизавета Бугаєнко
Наукова керівниця: Надія Коваль

Для здобуття освітнього ступеня: Магістр

за спеціальністю: 281 Публічне управління та адміністрування

Київ 2022

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ	3
ВСТУП	4
ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ: ПОЗИЦІЇ МЕКСИКИ, АРГЕНТИНИ І БРАЗИЛІЇ ЩОДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	8
<i>Мексика: пацифізм і антиамериканізм</i>	8
<i>Аргентина: між Заходом і Сходом</i>	15
<i>Бразилія: ностальгія за диктатурою</i>	20
ОСОБЛИВОСТІ ПОТОЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В МЕКСИЦІ, АРГЕНТИНІ І БРАЗИЛІЇ	26
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ	31
ВИСНОВКИ	37
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	38

АНОТАЦІЯ

Після російського вторгнення на територію України 24 лютого 2022 року більшість країн Заходу засудили агресію РФ і надали військову, економічну і гуманітарну допомогу Україні. Однак, частина країн Латинської Америки, а зокрема Мексика, Аргентина і Бразилія, зайняли позиції нейтралітету і не відмовились від співпраці з РФ. Така позиція склалась через поширені ідеї антиамериканізму і панування уявлень про Росію як потужного гравця на світовій арені на противагу США, усталені політичні зв'язки з РФ, внутрішньополітичні особливості зазначених країн, та зусилля РФ з поширення пропаганди. У роботі розглянуто передумови і особливості позицій Мексики, Аргентини і Бразилії, а також надано рекомендації щодо зміни позицій на більш сприятливі. Зокрема, рекомендовано розглянути три варіанти покращення співпраці з зазначеними країнами: посилення економічно-торговельних відносин, активізація політичних зв'язків і розвиток культурної дипломатії. Через обмежені ресурси України і невеликі шанси кардинальної зміни урядової політики Мексики, Аргентини і Бразилії, на поточному етапі рекомендується концентрувати зусилля на посиленні політичного співробітництва, а за умов відновлення економічного росту інвестувати в розширення культурної дипломатії та посилення економічних зв'язків.

Ключові слова: російсько-українська війна, Латинська Америка, Мексика, Аргентина, Бразилія.

Кількість слів: 12401

ВСТУП

Повномасштабне вторгнення Росії на територію України 24 лютого 2022 року спричинило значні зміни у міжнародній політиці. У відповідь на військову агресію РФ більшість країн умовного Заходу тією чи іншою мірою об'єднались у підтримці України, засудили російську агресію, відкрили свої кордони для українських біженців, надали військову, економічну і гуманітарну підтримку Україні, а також ввели санкції проти РФ з метою міжнародної ізоляції та ослаблення її економічного та військового потенціалу. В свою чергу Росія, яка сподівалась на збереження низки союзників серед еліт західних країн і не очікувала такої об'єднаної та чіткої позиції, остаточно переорієнтувалась на посилення співпраці з країнами глобального Півдня.

Росія цілеспрямовано і систематично працює з країнами Азії, Середнього Сходу, Африки і Латинської Америки, враховуючи місцеві проблемні питання і використовуючи вже наявні антизахідні настрої і упередження. Через таку співпрацю Росія не лише здобуває політичну підтримку у рамках таких міжнародних майданчиків, як ООН, а також готує потенційні способи підтримки власної економіки в умовах санкцій з боку Заходу.

Успіхи Росії у схиленні низки країн на свою сторону продемонструвало голосування Генеральної Асамблеї ООН щодо виключення РФ з Ради з прав людини, яке сталось вже після того, як світ дізнався про звірства Росії в Бучі та інших містах України, та в якому 24 з 141 держави проголосували проти, а 58 утримались – включно з Індією, Бразилією, Мексикою, Південною Африкою (*Suspension of the Rights of Membership of the Russian Federation in the Human Rights Council, 2022*). Лідери цих держав також послідовно утримуються від критики вторгнення Росії в Україну.

Росія активно використовує формат БРІКС для залучення підтримки з боку Бразилії, Індії, Китаю і Південної Африки. Вже в березні 2022 року послы країн БРІКС зустрілись для обговорення перспектив посилення співпраці, а міністр закордонних справ РФ Сергій Лавров доповів послам про «безпрецедентну економічну війну» проти Росії. При цьому жодна з країн не розкритикувала вторгнення РФ в Україну (*О Встрече Министра Иностранных Дел России С.В.Лаврова с Послами Стран БРИКС / НКИ БРИКС, Россия, 2022*).

Таким чином, наразі складається небезпечна ситуація формування міжнародної коаліції на противагу колективному Заходу, яка об'єднує найбільші країни, що розвиваються: Росію, Китай, Індію, Бразилію, та інші. Безумовно, поштовхом до початку формування цього розколу стала війна в Україні, і саме питання підтримки України здебільшого визначатиме належність країни до тієї чи іншої коаліції.

Зусилля Росії з побудови антизахідної коаліції є небезпечними через те, що призводять до падіння глобальної підтримки України, збільшують кількість країн, що не підтримують

Україну у голосуваннях міжнародних організацій, посилюють політичну вагу Росії серед країн, що розвиваються, заважають політиці міжнародної ізоляції Росії, допомагають Росії втримувати економічні показники, обходити санкції та отримувати прибутки, що в подальшому унеможлиблює довгострокове послаблення економічного потенціалу та зменшення можливості вести війну проти України. В той час як російська дипломатія ретельно працює на всіх міжнародних майданчиках і активно залучає підтримку країн глобального Півдня на свій бік, пріоритетним завданням української дипломатії стало вивчення контексту та особливостей цих країн, а також пошук підходів до зміни їх позицій на сприятливі для України.

Наразі серед країн глобального Півдня Росія має підтримку деяких країн Азії, Середнього Сходу, Африки і Латинської Америки, а також Індії. У цій роботі детальніше розглянемо несприятливі для України політичні позиції стосовно російсько-української деяких країн регіону Латинської Америки: йдеться про позиції нейтралітету або навіть підтримки російської сторони.

Латинською Америкою зазвичай називають регіон Америки, який включає в себе країни, де переважають іспанська або португальська мови спілкування: Мексика і більшість Центральної Америки, Південна Америка і Карибський басейн. Так, публічно висловлюють солідарність з Росією у війні проти України та підтримують її дії авторитарні уряди Венесуели, Куби та Нікарагуа, з якими Росія має чи не найтісніші політичні зв'язки з-поміж усіх країн Латинської Америки. Ще низка країн регіону, як-от Колумбія, Чилі та Гватемала, беззаперечно засуджують російську агресію. Однак, існує також третя група країн, які намагаються дотримуватись умовного «нейтралітету» – Мексика, Бразилія, Аргентина, Болівія, Сальвадор. Нейтралітет цих країн здебільшого проявляється у декларативному засудженні російського вторгнення в Україну і водночас у відмові впровадження санкцій щодо Росії, засудженні міжнародної санкційної політики і постачання зброї в Україну, перекладанні провини на обидві сторони конфлікту (чи навіть лише на НАТО та США), повторенні російських наративів про загрозу Росії з боку України та у критиці дій українського уряду, який нібито навмисно затягує війну.

Ці розбіжності у позиціях щодо російсько-української війни яскраво прослідковуються у голосуваннях країн регіону в ООН. Зокрема, у голосуванні Генеральної Асамблеї ООН 2 березня 2022 року жодна країна Латинської Америки не проголосувала проти резолюції A/ES-11/L.1 про агресію проти України (*Aggression against Ukraine, 2022*), однак низка союзників Путіна утримались або були відсутніми під час голосування – це Куба, Нікарагуа та Венесуела, а також Болівія. У наступному голосуванні Генеральної Асамблеї ООН 7 квітня 2022 року за резолюцію A/RES/ES-11/3 щодо виключення РФ з Ради з прав людини розподіл голосів був ще більш показовий: утримались або були відсутніми не лише Куба, Нікарагуа, Венесуела та Болівія, а також Бразилія і Мексика, а «за»

проголосували Аргентина, Колумбія та Чилі (*Suspension of the Rights of Membership of the Russian Federation in the Human Rights Council, 2022*).

Таким чином, більшість країн Латинської Америки готові загалом засудити війну в Україні та закликати до примирення, однак не готові йти на відкриту конфронтацію з РФ і визнавати її провину у розв'язанні війни з Україною. Така позиція може пояснюватись історичним досвідом країн Латинської Америки, через який у регіоні поширились ідеї антиамериканізму та антиімперіалізму, пануванням уявлень про Росію як потужного гравця на світовій арені, який у часи Холодної війни протистояв США, важливими політичними і економічними зв'язками з Росією, а також впливом російської пропаганди, яка активно говорить у регіоні. Хоча ці тенденції в тій чи іншій формі поширені майже у кожній країні Латинської Америки, однак з різною інтенсивністю і значенням для фінальної позиції, тож важливо дослідити особливості і передумови позицій окремих країн. Це допоможе розробити специфічні рекомендації для роботи з кожною країною і переконання її зайняти більш сприятливу позицію щодо поточної війни загалом та перспектив подальшого розвитку відносин з Україною зокрема.

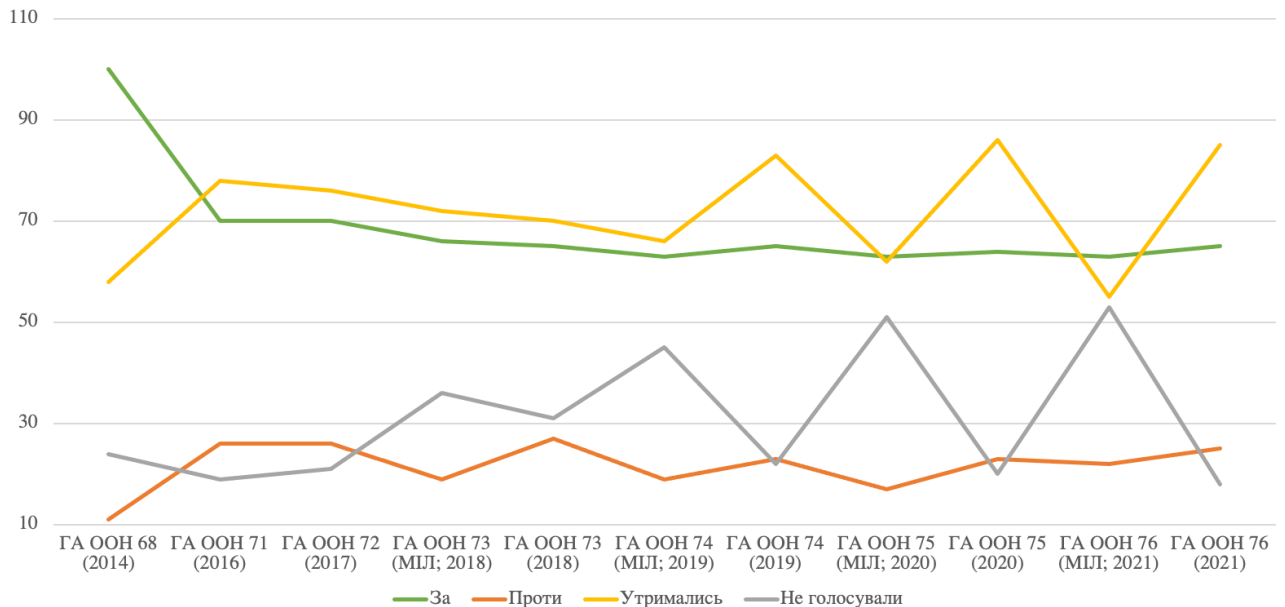
Для аналізу ми відібрали три найбільші країни Латинської Америки, які входять до “Великої двадцятки” (G-20) і справляють значний регіональний, а подекуди й глобальний вплив: Бразилія, Мексика і Аргентина.

Ці країни у питанні російсько-української війни займають неоднозначну позицію, з одного боку засуджуючи російське вторгнення, але з іншого не надаючи жодної санкційної та військової підтримки Україні. Через свою політику нейтралітету і неприєднання до політики більшості країн Заходу щодо російсько-української війни, вони не потрапили у список недружніх країн, до якого уряд Росії виніс країни, що запровадили або підтримали санкції проти РФ (Петренко, 2022), а навпаки, потрапили до списку 52 країн, з якими Росія відновила авіасполучення 9 квітня, – це країни, які не приєднались до західних санкцій проти Росії через вторгнення в Україну (Al Arabiya English, 2022).

Більше того, така позиція є доволі вкоріненою, оскільки Бразилія, Аргентина і Мексика протягом останніх років систематично утримувались під час голосування за резолюції Генеральної Асамблеї ООН щодо України: резолюція від 2014 року про територіальну цілісність України (*Territorial Integrity of Ukraine, 2014*), низка резолюцій про порушення прав людини в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь у 2016-2021 роках (*Situation of Human Rights in the Autonomous Republic of Crimea and the City of Sevastopol, Ukraine, 2016*), низка резолюцій про проблему мілітаризації АР Крим та м. Севастополь, а також частин Чорного і Азовського морів у 2018-2021 роках (*Problem of the Militarization of the Autonomous Republic of Crimea and the City of Sevastopol, Ukraine, as Well as Parts of the Black Sea and the Sea of Azov, 2018*). Це вписується в загальний тренд голосувань членів ГА ООН за резолюції щодо України з 2014 по 2021 рік. На графіку 1 можна побачити, що

підтримка резолюцій про порушення прав людини в Автономній Республіці Крим та м. Севастополь у 2018-2021 роках і про проблему мілітаризації АР Крим та м. Севастополь, а також частин Чорного і Азовського морів у 2018-2021 роках поступово падає, а кількість країн, що голосують проти – збільшується.

Графік 1. Голосування ГА ООН за резолюції щодо Криму (2014-2021 рр.)

Примітка: дані за 2014-2021 рік. Джерело: <https://undocs.org>

Хоча Бразилія, Мексика і Аргентина доволі дружньо налаштовані до Росії, ці країни не є надто залежними від Росії в економічному плані, не мають значних торговельних зв'язків, а також менш пов'язані з Росією політично, ніж інші країни регіону, як Куба або Венесуела. Через це Бразилія, Мексика і Аргентина мають потенціал до зміни своєї позиції щодо російсько-української війни. Хоча всі три країни, відібрані для аналізу, називають свою позицію щодо російського вторгнення нейтральною, передумови та особливості нейтральності у кожній країні різняться значною мірою, а відтак варто розглянути детальніше особливості ставлення до російсько-української війни кожної країни окремо.

Отже, ця робота покликана дослідити конкретні передумови та причини несприятливих позицій окремих країн Латинської Америки – Бразилії, Мексики, Аргентини – і знайти доцільні і практичні варіанти зміни їх поведінки. Де релевантно, будемо також визначати специфіку позицій менших країн регіону, а також загальнорегіональні тенденції.

Робота складається зі вступу, детального огляду проблеми у розрізі окремих країн, огляду поточної політики України щодо країн регіону, рекомендацій щодо вирішення проблеми, та висновків.

ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ: ПОЗИЦІЇ МЕКСИКИ, АРГЕНТИНИ І БРАЗИЛІЇ ЩОДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

У зовнішній політиці СРСР Латинська Америка займала важливе геополітичне місце, оскільки СРСР активно поширював політичний і економічний вплив в регіоні з метою ослаблення глобального впливу США. Після розпаду СРСР Росія здебільшого втратила ті зв'язки і вплив, які будувались протягом Холодної війни, і лише на початку XXI сторіччя почала працювати над відбудовою стосунків з країнами регіону. На поточному етапі Росія розглядає Латинську Америку як «America's backyard», або як часто пишуть російські медіа «ближнє зарубіжжя США», де активно шукає союзників і підживлює антиамериканські настрої. Передусім, тісну політичну співпрацю вдалось встановити з Кубою, Венесуелою та Нікарагуа. Однак, Росія не полишає спроби всіляко розвинути відносини з іншими країнами регіону, включно з Мексикою, Аргентиною і Бразилією, і врешті досягає певних успіхів.

Мексика: пацифізм і антиамериканізм

Позицію Мексики щодо російсько-української війни можна охарактеризувати як нейтралітет, що межує зі сприянням агресору. На дипломатичному рівні Мексика засуджує вторгнення Росії в Україну, але у дискурсі більшості політичних еліт домінує погляд на російсько-українську війну як на конфлікт, у якому немає чіткого винуватця та який можна вирішити через поступки та діалог. Мексика не готова приєднатись до політики міжнародної ізоляції РФ, оскільки вважає Росію своїм партнером та вбачає перспективи у співпраці з нею на противагу до США. Загалом, Мексика засуджує війну як таку, закликає до миру і діалогу, але водночас залишає собі простір для налагодження співпраці з Росією у майбутньому, адже не підтримує міжнародну санкційну політику та не надає військову підтримку Україні. Далі розглянемо передумови і особливості такої позиції Мексики.

Зовнішній політиці Мексики притаманна традиція невтручання і мирного вирішення конфліктів.

Мексика протягом довгого часу (з 1930-х до 2000-х років) керувалась ізоляціоністською зовнішньополітичною доктриною Естради, яка полягає у політиці невтручання у справи інших країн, зокрема сусідніх авторитарних режимів, та відмови від позитивної або негативної оцінки їхніх очільників (Groen, 2020). Доктрина виникла у період, коли перед Мексикою постало питання про визнання низки сусідніх режимів в Аргентині, Болівії, Перу та Центральній Америці, де відбулись революції. Мексика історично також мала проблеми з дипломатичним визнанням з боку США до 1822 року, тому що американський уряд довго намагався залишатися нейтральним у протистоянні Іспанії і борцями за

незалежність у республіках Південної Америки. Зважаючи на цей історичний досвід, міністр закордонних справ Мексики Хенаро Естрада запропонував підхід, згідно з яким Мексика не робитиме жодних заяв щодо визнання урядів інших країн, оскільки це є порушенням державного суверенітету цих країн (Jessup, 1931).

На початку 2000-х років після приходу до влади президента Вісенте Фокса, який розкритикував зовнішню політику на основі Доктрини Естрада за брак уваги до авторитарних урядів і порушень прав людини, зовнішня політика Мексики почала керуватись Доктриною Кастаньєди (на честь міністра закордонних справ Кастаньєди Гутмана). Тоді Мексика почала активніше брати участь у просуванні ліберального світового порядку і отримала місце непостійного члена в Раді Безпеки ООН. Однак, після того, як у січні 1919 року Мексика не приєдналась до інших країн Латинської Америки, які закликали Ніколаса Мадуро залишити посаду президента Венесуели (Groen, 2020), стало зрозуміло, що чинний президент Мексики Андрес Мануель Лопес Обрадор повернув зовнішню політику до принципів невтручання.

Президент Лопес Обрадор – популіст, для якого питання зовнішньої політики не є актуальними. У своїй виборчій кампанії 2018 року він пропонував амбітні плани вирішення проблем корупції, бідності, безкарності і порушень прав людини, і намагався уникати зовнішньополітичних питань і конфліктів, які відволікають увагу від внутрішньополітичного порядку денного. Після обрання на посаду його рейтинг підтримки становив 86%, що спонукало його продовжити керуватись принципом «найкраща зовнішня політика – це хороша внутрішня політика», який полягає у проведенні реформ, збільшенні торгово-економічної співпраці з країнами Центральної Америки та ігноруванні інших питань міжнародної політики (Weeks, 2020). Протягом наступних років після обрання президентом Лопес Обрадор продовжував виказувати обмежений інтерес до міжнародних питань, здебільшого концентруючись на співпраці з США щодо Північноамериканської зони вільної торгівлі та сприянні зменшення потоків міграції з Центральної Америки до США в обмін на невтручання у внутрішні справи Мексики (Rudman, 2021).

Популізм президента і особливості його стосунків з дипломатією викликають незгодженості у позиції Мексики щодо міжнародних питань.

Наразі у Мексиці домінує стиль зовнішньої політики, де президент робить невважені і незгоджені популістичні заяви через брак інтересу і розуміння міжнародних питань, а потім міністр закордонних справ, який набагато краще розуміється на деталях міжнародної політики, намагається «загасити пожежі» і уточнює позиції і заяви президента (Sandoval, 2022). Російсько-українська війна добре демонструє цю незгодженість: в той час як мексиканська делегація в ООН та спеціальна група у Раді Безпеки ООН співпрацюють з іншими країнами щодо засудження російської агресії та сприяння вирішенню конфлікту, всередині країни президент робить заяви про нейтралітет, а президентська партія в парламенті створює групу дружби з Росією. Міністр закордонних справ Марсело Ебрард займається подвійною дипломатією: з одного боку,

намагається тримати хороші стосунки з президентом Лопесом Обрадором, але з іншого користується браком інтересу останнього до міжнародної політики, і вибудовує союзи з Північною Америкою та Європою. Така поведінка ймовірно залежить від політичних амбіцій Марсело Ебрарда, який планує балотуватися на посаду президента Мексики у майбутньому (Camarena, 2022).

24 лютого 2022 року президент Лопес Обрадор виступив на ранковій прес-конференції, де прокоментував повномасштабне російське вторгнення в Україну у якомога нейтральніших термінах: засудив війну як явище, але не закликав Росію припинити військові дії. Президент наголосив, що Мексика засуджує силове вирішення будь-яких конфліктів і виступає за підтримку діалогу з Росією задля пошуку дипломатичного рішення: «Мексика – це країна, яка завжди підтримувала мир і мирне вирішення конфліктів» (Redacción, 2022).

Пізніше цього ж дня міністр закордонних справ Мексики Марсело Ебрард після декількох консультацій з послами європейських країн, які розкритикували попередню заяву президента Лопеса Обрадора, виступив із зверненням, у якому деталізував позицію Мексики щодо російсько-української війни. Він зазначив, що Мексика не має сумнівів в тому, що дії Росії в Україні – це саме військове вторгнення на територію незалежної держави, і закликав Росію завершити військові дії: «Наша основна позиція – відкинути застосування сили та рішуче засудити присутність сил Російської Федерації на території України» (Infobae, 2022). Пізніше мексиканські дипломати на міжнародній арені почали діяти відповідно до позиції, озвученої Марсело Ебрардом. Зокрема, 2 березня 2022 року представник Мексики у Генеральній Асамблеї ООН підтримав резолюцію щодо засудження агресії Росії проти України (Aggression against Ukraine, 2022).

Поточний уряд Мексики схильний до політики пацифізму.

Уряд президента Лопеса Обрадора використовує принципи пацифізму у питаннях внутрішньої політики Мексики, наприклад відмовляється використовувати військову силу для боротьби з торгівлею наркотиками (Usi, 2020). Використовуючи подібні посилення на пацифізм, Мексика відмовилась надавати Україні військову допомогу та впроваджувати будь-які економічні санкції проти Росії (Barman, 2022). Після того, як депутати Верховної Ради України направили лист з проханням надання військової допомоги до парламенту Мексики, президент Лопес Обрадор наголосив: «Ми не будемо надсилати зброю, ми пацифісти» (Manetto, 2022). У багатьох подальших висловлюваннях протягом березня і квітня 2022 року він знову наголошував на нейтральності Мексики (Abad, 2022) і неприпустимості повернення до часів Холодної війни (Isaac, 2022).

Небажання Мексики постачати Україні зброю також може бути пов'язане з внутрішніми проблемами обігу зброї та кримінальних організацій. Безпековий контекст Мексики є доволі специфічним, оскільки в країні триває криза через протистояння незаконних кримінальних організацій. Для Мексики питання обігу зброї є чутливим і складним, оскільки становить серйозну загрозу безпеці. Тому уряд Мексики обережно ставиться до

постачання зброї іншим країнам, а також активно працює на міжнародній арені щодо запобігання незаконній торгівлі зброєю та військовими матеріалами (Manetto, 2022).

Уряд Мексики намагається зберегти стосунки з Росією і покладає провину за війну в Україні на США і НАТО.

Особливістю позиції Мексики щодо російсько-української війни є неготовність йти на пряму конфронтацію з РФ та бажання зберегти простір для діалогу та співпраці. Це яскраво ілюструє розгляд Генеральною Асамблеєю ООН резолюції щодо виключення РФ з Ради з прав людини 7 квітня 2022 року, під час якого Мексика утрималась від голосування (Suspension of the Rights of Membership of the Russian Federation in the Human Rights Council, 2022). Президент Лопес Обрадор пояснив таку позицію Мексики необхідністю зберегти контакт з РФ задля продовження переговорів: «Якщо ООН не зможе розмовляти з Росією, тому що вони вигнали Росію, тоді хто збирається розмовляти з російським урядом?» (Arista, 2022). Отже, поточний уряд Мексики не підтримує підхід міжнародної ізоляції РФ як відповідь на вторгнення в Україну та військові злочини, а навпаки намагається відстояти думку, що правильний підхід досягнення миру – це продовжувати діалог з РФ.

Прагнення подальшої розбудови стосунків з Росією помітні також серед представників Генерального Конгресу Мексиканських Сполучених Штатів. Наприкінці першого місяця російсько-української війни президентська політична партія більшості Morena (Рух за національне відродження) створила у мексиканському парламенті групу дружби з РФ. Створення групи привітав посол РФ Віктор Коронеллі під час свого візиту у Конгрес, а представник партії заявив: «Ми завжди готові зробити все можливе для розширення дружби, відносин і співпраці між Мексикою та Росією...» (Associated Press, 2022).

Політичні еліти, наближені до президента Лопеса Обрадора, поділяють думку про те, що відповідальною стороною у російсько-українській війні є США та НАТО, тому що вони хочуть відновити своє панування у світі, де Росія і Китай становлять їм загрозу (Meuer, 2022). У газеті, де зазвичай публікують статті члени уряду Лопеса Обрадора і представники президентської партії Morena, вийшла стаття під назвою «Україна. Важка правда», яка висвітлює ситуацію в Україні з використанням кліше російської пропаганди: «Продовжуючи Холодну війну, Захід посприяв встановленню в Києві русофобського уряду, що спричинило повстання регіонів, де більшість населення є росіянами, і початок своєрідної громадянської війни, яка стала живильним середовищем для посилення ультранационалістичних і навіть неонацистських угруповань, які проникли в українські інституції» (La Jornada, 2022).

Мексика має значний історичний досвід військових вторгнень інших держав на свою територію.

Обґрунтовуючи необхідність нейтралітету у своїх виступах, президент Лопес Обрадор наголошував, що в історії Мексики були «вторгнення іспанців, французів, американців, які забирали територію Мексики», і саме тому Мексика засуджує будь-яке вторгнення

(Redacción, 2022). Вочевидь, він посилається на довгу історію колоніальної залежності Мексики від Іспанії, яка почалась у XVI сторіччі, франко-мексиканську війну 1861-1867 рр., війну за незалежність Техасу 1835—1836 рр., і американо-мексиканську війну 1846-1848 рр., у результаті якої Мексика зазнала значних територіальних втрат.

Інструменталізація пам'яті про ці історичні події є водночас і можливістю, і перешкодою. З одного боку, через негативний досвід та побоювання звинувачень щодо «потакання США», політичні еліти Мексики не бажають долучатись до спільної політики проти Росії на боці США та європейських країн у питанні російсько-української війни. При цьому з часів Холодної війни у Мексиці склався образ Радянського Союзу як противаги домінування США в Латинській Америці, що зараз може підживлювати сентименти до Росії. З іншого боку, ці історичні особливості можна використати на користь України, щоб схилити Мексику до антиімперіалістичного фронту. Оскільки Мексика має досвід військових втручань на своїй території, виникає можливість апелювати до цього досвіду і знаходити спільні точки дотику, і поширювати наратив про те, що суверенітет є найвищою цінністю держави, а ті країни, які його порушують, заслуговують на жорстку відповідь з боку міжнародної спільноти.

Зв'язки Мексики і США становлять як загрози, так і можливості для зміни позиції Мексики щодо російсько-української війни.

Мексика тісно пов'язана з США через торгівлю, діаспору, історичні та культурні зв'язки. Однак, ще з часів американо-мексиканської війни 1846-1848 років, внаслідок якої Мексика втратила значні території, деякі прошарки суспільства та політичних еліт Мексики тяжіють до антиамериканізму. Зокрема, Андрес Мануель Лопес Обрадор використовує такі суспільні настрої і шукає шляхи диверсифікації економічної, торговельної та зовнішньополітичної залежності Мексики від США. Загалом, стосунки з США є важливим фактором у формуванні позиції Мексики щодо України, які можуть продукувати як можливості, так і загрози (Barman, 2022). Наприклад, болючим питанням двосторонніх відносин є міграція. За часи перебування при владі президента США Дональда Трампа стосунки з Мексикою погіршились саме через питання міграції, однак адміністрація президента Байдена намагається пом'якшити це питання і знайти нові підходи для вирішення міграційної кризи. Однак, навіть зараз Мексика обурюється тому, що Президент Байден обіцяє виділити 4 мільярди на розвиток Південної Мексики, звідки багато мексиканських мігрантів сподіваються потрапити до США, але практичного прогресу у цьому питанні не було досягнуто. Водночас, через російське вторгнення США протягом кількох тижнів виділили мільярди доларів на допомогу Україні, що деякі політичні еліти у Мексиці сприйняли як подвійні стандарти (Mexico Criticizes U.S. For Slow Efforts In Central America While Speeding Aid To Ukraine, 2022).

Мексика має обмежені торгівельні і економічні стосунки з Росією, які посилились за часи пандемії Covid-19.

Торгівельні відносини Мексики і Росії не є суттєвими, здебільшого вони зосереджені у сільськогосподарській, авіаційній і енергетичній сферах. Також, між країнами підписана низка угод про співпрацю у сферах науки, технологій, інновацій та туризму, які здебільшого є символічними. У 2020 році Росія зайняла 35те місце серед торгових партнерів Мексики, загальний товарообіг склав \$1291,8 млн. Інвестиції Росії в Мексику теж є незначними: у 2017 Росія проінвестувала лише 1 мільйон доларів, тоді як загалом за цей рік в Мексику поступило 31 726 мільйонів доларів прямих інвестицій (Школяр, 2017).

Мексика імпортує 65% від всього обсягу азотних добрив (Hogewoning, 2020), з них частка Росії у 2020 році посіла перше місце і склала 23% або 341 мільйон доларів США (TrendEconomy, 2020). Мексика також є одним з найбільших імпортерів російських цивільних літаків серед країн Латинської Америки, до 2020 року мексиканська бюджетна авіакомпанія Interjet використовувала лише російські літаки Sukhoi Superjet 100 (Garbuno, 2020). В енергетичній сфері найбільшим досягненням співпраці Мексики і Росії була угода з російською компанією «Лукойл» щодо придбання 50-відсоткової частки в проекті «Зона 4», розташованій у Мексиканській затоці – стратегічному регіоні з видобутку вуглеводнів (Cavcic, 2022). Отже, хоча між Мексикою і Росією існує економічна співпраця в окремих сферах, не можна вважати цю співпрацю значним важелем, який змушує Мексику підтримувати Росію у війні з Україною.

У 2021 році обсяги експорту з Росії в Мексику значно підвищились через закупівлю російської вакцини від Sputnik V. Президент Мексики Лопес Обрадор спершу звернувся до США із запитом про постачання вакцин від Covid-19, однак через власні проблеми із запуском масової вакцинації США цей запит відхилили. Після цього президент звернувся до Росії, яка погодилась швидко поставити 24 мільйони доз вакцини Sputnik V. Однак, незабаром почались проблеми з вчасним постачанням та невиконані обіцянки Росії відкрити виробництво вакцини на глобальному Півдні (Stronski, 2022). Це погіршило імідж Росії як країни, які на відміну від США, прийшла на допомогу Мексиці у боротьбі з пандемією.

Мексика імпортує озброєння з Росії, але в незначних кількостях.

Росія активно експортує озброєння до країн Латинської Америки, і хоча частка цього регіону у всьому експорті озброєння Росії не є великою, для багатьох країн Латинської Америки озброєння РФ є важливим. За даними, між 2012 і 2016 роками Латинська Америка займала 6% експорту російського озброєння, з них Мексика найменше за інші країни – 0,06% (Венесуела – 4,92%, Перу – 0,49%, Нікарагуа – 0,34%, Бразилія – 0,24%) (Army University Press, 2019). Отже, для Мексики Росія не є головним постачальником озброєння. З 2000 року Мексика імплементувала лише шість угод щодо закупівлі зброї у Росії, а остання закупівля відбулась у 2011 році – три гелікоптери Mi-17 (Universidad de Navarra, 2020). Хоча військове співробітництво між Мексикою та Росією є незначним,

американські чиновники повідомляють про те, що РФ наразі має в Мексиці більше співробітників розвідки, ніж в будь-якій іншій країні світу, що свідчить про велику вразливість Мексики до російського впливу (Monge, 2022).

Отже, Мексика не є залежною від Росії у торговельних та військових сферах, а навпаки набагато тісніше пов'язана зі США. Тому можна припустити, що підтримка Росії Мексикою не є вираженням реальних економічних залежностей або перспектив майбутньої співпраці. Політичні еліти Мексики розуміють, що розбудова стосунків з США є набагато критичнішим питанням зовнішньої політики, ніж стосунки з Росією, тому така нечітка позиція щодо війни в Україні може бути просто способом «дратування» і залякування США.

Інформаційний простір Мексики значною мірою знаходиться під впливом РФ.

Канал Russia Today en Español з 2009 року працює на всій території Латинської Америки, його матеріали ретранслюються іншими місцевими каналами, а представництва розташовані в Буенос-Айресі, Каракасі, Гавані, Лос-Анджелесі, Мадриді, Манагуа та Маямі. З 2014 року іспанською мовою по всій території Латинської Америки працює канал Sputnik (Gurganus, 2018). За даними веб-аналітики SimilarWeb, у жовтні 2021 року RT en Español відвідали майже двадцять мільйонів користувачів, а перегляди з Венесуели, Мексики та Аргентини становили майже 40% трафіку (у квітні 2022 року – 20,1 Україна переглядів). За допомогою каналу Russia Today Росія поширює вигідні нарративи у країнах Латинської Америки, зокрема публікує матеріали, які націлені на дискредитацію та погіршення стосунків зі США (Spreenbergh, 2022). Росія також активно використовує іспаномовних блогерів, які розповсюджують новини у вигідному для РФ світлі, наприклад YouTube-канал «Ahí les Va», який веде ведуча з RT (Russia's Propaganda War in Latin America, 2022).

Водночас, громадська думка в Мексиці схиляється до більшого засудження російського вторгнення в Україну. Зокрема, згідно з останніми опитуваннями 60% мексиканців негативно ставляться до Путіна, а 20% – позитивно (Moreno, 2022). У сфері споживання інформації мексиканці не залежать лише від російських телеканалів, а споживають також західний, зокрема американський, контент. Тому загалом мексиканці можуть засуджувати агресію Росії і саму постать В. Путіна, однак водночас через схильність до антиамериканізму можуть попадати під вплив російської пропаганди.

Отже, позиція Мексики щодо російського вторгнення є скоріш негативною для України, оскільки політичні еліти лише декларативно засуджують дії РФ, критикують відповідь США, відмовляються впроваджувати санкції та надавати Україні військову або гуманітарну допомогу. Така позиція пояснюється схильністю Мексики до антиамериканізму і бажанням заробити політичну підтримку через протистояння США, граючи на суспільних настроях, які радикалізувались після правління Дональда Трампа і його ініціативи з побудови стіни на мексиканському кордоні. Однак, реальні торговельні і економічні зв'язки Мексики з Росією є обмеженими, а стратегічно стосунки з США для

Мексика відіграють набагато важливішу роль через географічну близькість, торгівлю, соціально-культурні і історичні зв'язки, тому Мексика не наважується на реальне політичне і економічне зближення з Росією.

Аргентина: між Заходом і Сходом

Позиція Аргентини щодо російсько-української війни на рівні заяв і голосувань політичних еліт є доволі сприятливою для України, оскільки вони чітко засуджують російське вторгнення і підтримують резолюції щодо України в ГА ООН; Аргентина також надає Україні гуманітарну допомогу. Однак, Аргентина не долучається до західних санкцій проти Росії і продовжує вважати РФ стратегічним союзником.

У зовнішній політиці Аргентина керується принципом багатовекторності і сприймає Росію як потенційного стратегічного партнера.

Стратегічне партнерство Аргентини з Росією, а також Китаєм, розпочалось за часів перебування при владі Нестора Кіршнера (2003 – 2007) та Крістіни Фернандес де Кіршнер (2007 – 2015), представників лівоцентристської пероністської партії «Фронт за перемогу». Політика «кіршнерізму» полягала у пріоритетизації внутрішньої політики – подоланні економічної кризи і виплати зовнішніх боргів. При цьому у зовнішній політиці відбулося поглиблення регіональної співпраці з соціалістичними урядами Болівії, Венесуели, Еквадору та Бразилії, різке зближення з Китаєм та Росією, і водночас погіршення стосунків з США. Ще у 2004 році Аргентина оголосила про Всеосяжне стратегічне партнерство з РФ, яке мало замінити вплив США. Це партнерство успішно будувалось на спільних антиамериканських та антиєвропейських настроях президентів Аргентини та Росії, а також було вигідне Росії, яка шукала союзників у регіоні Латинської Америки. Партнерство з Китаєм у 2013 році назвали «Всеосяжним стратегічним союзом», оскільки Китай став для Аргентини головним інвестором. Китай зобов'язався інвестувати в аргентинську інфраструктуру, як-от у проєкт із побудови гідроелектростанцій на річці Санта-Круз (4,7 млрд дол.), а також підтримав будівництво нової АЕС в Аргентині (Бикова, 2021).

Під час правління наступного президента Маурісіо Макрі (2015 – 2019) зовнішня політика Аргентини перейшла до багатовекторності. Президент Макрі відновив і покращив стосунки Аргентини з США, однак паралельно продовжив розвивати стратегічне партнерство з Росією та Китаєм. Основою стосунків з РФ була економічна співпраця: у 2015 році були підписані угоди в галузі енергетики, торговельно-економічній сфері, а також домовленості розширення політичних зв'язків.

Чинний президент Аргентини Альберто Фернандес також є пероністом, як Нестор та Крістіна Фернандес де Кіршнер, тому він продовжує деякі аспекти політики «кіршнерізму». Він зберігає лояльність до Росії та Китаю, навіть розглядає можливість участі Аргентини у китайській ініціативі «Один пояс, один шлях». Лише за 20 днів до початку повномасштабного російського вторгнення на територію України, Альберто Фернандес відвідав Москву, де зустрівся з президентом Путіним і оголосив, що Аргентина має відходити від залежності від МВФ та США та співпрацювати з іншими країнами, а зокрема з Росією. Він заявив, що бажає «перетворити Аргентину на точку входу Росії до Латинської Америки» (Weiss, 2022). Під час візиту президент Фернандес домовився з російською стороною про низку угод, зокрема участь російських компаній у модернізації залізничних колій в Аргентині, а також можливі інвестиції Росії в електроенергетику, газ, нафту, хімічну промисловість та банківську сферу Аргентини. Хоча наразі жодного прогресу у підписанні та впровадженні угод не відбувається, повністю відмовитись від такого партнерства через агресію Росії проти України уряд Аргентини не вбачає за необхідне (Dinatale, 2022). Прес-секретар президента Аргентини Габріела Серруті пояснювала нещодавні зустрічі Альберто Фернандеса з президентами Росії та Китаю відданістю вищезгаданій політиці багатовекторності: «Дипломатичні відносини мають базуватися на мультилатералізмі і не виключати нікого з міжнародних переговорів» (Agencia Efe, 2022). Хоча президент Аргентини формально засудив російське вторгнення, через цей візит до Москви та оголошення тіснішої співпраці з Росією, політична опозиція закликала його не лише засудити ескалацію агресії, але й взагалі поставити відносини з РФ на паузу (Prieto, 2022).

Водночас, Президент Фернандес продовжує впроваджувати розпочату Маурісіо Макрі політику багатовекторності, і паралельно з розвитком відносин з РФ намагається посилювати співпрацю Аргентини з США. Таким чином, задля збереження зв'язків з різними партнерами і отримання економічних вигід Аргентина на поточному етапі намагається дотримуватися нейтральності у міжнародних конфліктах і співпрацювати з іншими державами у рамках міжнародних форматів і майданчиків. Аргентинські політики часто повторюють, що серед держав світу Аргентина не має друзів або ворогів. Як зазначає міністр закордонних справ Сантьяго Кафьєро: «Єдиний союз, який ми маємо, — це інтереси аргентинських чоловіків і жінок», а президент Аргентини також описує зовнішню політику як багатосторонність через співпрацю, яка полягає у «підтримці миру, міжнародної безпеки, мирного вирішення суперечок» (Galarraga Gortázar, 2022).

Політичні еліти Аргентини чітко засуджують факт російської агресії проти України у заявах і виступах, а також голосуваннях в ООН.

Після початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого, Міністерство закордонних справ Аргентини опублікувало позицію із засудженням збройної агресії РФ і закликом до Росії припинити військові дії на території України та деескалювати

конфлікт: «Справедливих і довготривалих рішень можна досягти лише шляхом діалогу та взаємних зобов'язань, які забезпечують мирне співіснування. Тому ми закликаємо Російську Федерацію припинити військові дії в Україні» (Ministerio de relaciones exteriores, comercio internacional y culto de Argentina, 2022). Президент Аргентини Альберто Фернандес пізніше того дня відреагував на вторгнення серією повідомлень у Twitter, де висловив глибоке співчуття щодо ескалації війни в Україні, наголосив на важливості діалогу для досягнення справедливого рішення, та закликав Росію «припинити свої дії» та всі сторони конфлікту повернутись до столу переговорів (Fernández, 2022). Пізніше 28 лютого міністр закордонних справ Сантьяго Кафьєро повторив позицію про засудження вторгнення Росії на територію України: «Ми знову заявляємо Російській Федерації, що вона має негайно припинити застосування сили, і засуджуємо вторгнення в Україну, а також військові дії на її території» (Cafiero, 2022).

Аргентина також підтримала голосування Генеральної Асамблеї ООН щодо засудження агресії Росії проти України 2 березня 2022 року (Aggression against Ukraine, 2022), а також резолюцію щодо виключення РФ з Ради з прав людини 7 квітня 2022 року (Suspension of the Rights of Membership of the Russian Federation in the Human Rights Council, 2022). Постійна представниця Аргентини в ООН Марія дель Кармен Скеф прокоментувала позицію Аргентини повагою до фундаментальних принципів Об'єднаних Націй – міжнародного миру та безпеки. Вона також зазначила, що «жодні захоплення територій не можуть бути визнані законними внаслідок застосування сили» (Telam, 2022).

Однак, позиція Аргентини щодо російсько-української війни в Організації американських держав, до якої входять всі країни Північної і Південної Америки, виявилась кардинально протилежною. Аргентина відмовилась підписати Декларацію «Ситуація в Україні» від 25 лютого 2022 року про засудження російського вторгнення в Україну, пояснюючи це тим, що ОАД – це регіональне об'єднання, до компетенцій якого не входить питання російсько-української війни (Wilson, 2022). Це може свідчити про нестабільність підтримки з боку Аргентини, а також поширену позицію країн Латинської Америки щодо того, що війна в Україні не є пріоритетною проблемою для регіону, а натомість розвиток співпраці з РФ – є потенційною вигодою.

Аргентина відмовилась накладати політичні та економічні санкції на Росію разом з країнами Заходу.

Хоча Аргентина чітко засуджує факт російської агресії проти України, уряд Аргентини відмовився від впровадження санкцій проти Росії. Приєднатись до санкційної політики колективного Заходу означає для Аргентини відмовитись від політики багатовекторності і сприйняття РФ як стратегічного союзника, з яким незадовго до початку війни тому президент Аргентини підписав угоди про торгівельну, оборонну, економічну та наукову співпрацю. Саме тому політичні еліти Аргентини не лише не бажають приєднуватись до

інших країн у впровадження санкцій, а й взагалі критикують цей підхід як неефективний у сприянні миру і закінченню війни. Наприклад, пояснюючи відмову від накладання санкцій, міністр закордонних справ Сантьяго Кафьєро сказав, що «Аргентина не вважає, що санкції є механізмом встановлення миру чи сприяння діалогу, який призведе до порятунку життів» (Infobae, 2022). Очевидно, що Аргентина не бажає втрачати економічні вигоди від (запланованої) співпраці з РФ.

Аргентина надає Україні гуманітарну допомогу.

Хоча Аргентина відмовилась надавати Україні військову допомогу, за три місяці російсько-української війни уряд Аргентини направив три партії гуманітарної допомоги на кордон Польщі і України. «Білі шоломи» – орган Міністерства закордонних справ Аргентини, що відповідає за гуманітарну допомогу – разом з українською громадою Аргентини, посольствами Аргентини в Польщі та Україні збирають інформацію про потреби українських біженців і формують наповнення гуманітарної допомоги, також направляють на українсько-польський кордон спеціалістів з психологічної та правової допомоги (Beason, 2022). Хоча гуманітарна допомога складається з продуктів харчування і предметів першої необхідності, і не є критично важливою для України, це є позитивним сигналом щодо позиції Аргентини. Також декілька сотень аргентинських добровольців звернулись до посольства України в Аргентині з бажанням долучитись до міжнародного батальйону в Україні (Whitehead, 2022).

Торговельні відносини Аргентини і Росії є обмеженими і не можуть бути вирішальним фактором у підтримці Росії.

Росія не є основним торговельним партнером Аргентини – російський ринок складає лише 1% всієї торгівлі Аргентини. Однак, Росія є експортером важливих для Аргентини товарів. Зокрема, Росія є п'ятим найбільшим постачальником добрив – 7% від всього імпорту добрив в Аргентині. Недостатня кількість добрив може дорого коштувати Аргентині через зниження обсягів експорту пшениці і кукурудзи (Espina, 2022). На торговельний баланс між країнами сильно вплинула пандемія Covid-19 і спроби «вакцинної дипломатії» Росії. У 2021 році Аргентина імпортувала російських товарів на 651 млн доларів США, що на 292% більше, ніж у 2020 році. Збільшення імпорту в основному пояснюється закупівлею вакцини Sputnik V, яку першою визнали і дозволили до використання в Аргентині. Торгівля з Україною є ще більш обмеженою: у 2021 торговельний обмін між Аргентиною і Росією становив 1,33 млрд доларів США, а з Україною – 61.58 млн доларів США (Ferreiro, 2022). Таким чином, торговельний обсяг Аргентини з Росією у 21 раз більше, ніж з Україною, що може бути фактором небажання Аргентини псувати стосунки з РФ через впровадження санкцій.

Аргентина посилювала військову співпрацю з Росією протягом останніх двох років.

За останні два роки уряд Аргентини проводив переговори про закупівлю оснащення для Збройних Сил Аргентини, а також уклав угоду про можливість проведення навчань аргентинських військових у російських центрах передової підготовки. Ця угода дозволяє аргентинським Збройним Силам не лише підвищувати кваліфікацію військових, а також вивчати російську мову під час проходження підготовки. Росія також пропонує Аргентині закупити літаки MIG-35 і відкрити у Аргентині центри обслуговування та підготовки, однак подібні пропозиції також надходять з інших країн – США, Китаю та Данії. Останні російські літаки Аргентина закупила ще у 2010 році – два гелікоптери MI 171 (de Vedia, 2022).

Особливістю позиції Аргентини щодо російсько-української війни є визначення США та НАТО винними у початку війни.

Політичні еліти Аргентини часто покладають провину за війну в Україні на НАТО та США, тим самим легітимізуючи російський погляд на причини конфлікту, який полягає у тому, що розширення НАТО до кордонів РФ є стратегічною небезпекою (Ucrania, una guerra incómoda para Brasil y Argentina, 2022). Вони також вважають, що надання зброї Україні затягує та погіршує ситуацію, а також критикують Володимира Зеленського в тому, що він забороняє «опозиційні партії» і навмисно затягує процес переговорів, тим самим вбиває ще більшу кількість людей (Página 12, 2022).

Важливим чинником позиції Аргентини щодо російсько-української війни на міжнародній арені є залежність від МВФ.

Уряд президента Альберто Фернандеса прийшов до влади у період, коли Аргентина знаходилась у важкому фінансовому становищі через великий борг, успадкований від укладеної попереднім урядом угоди з МВФ 2018 року, а також наслідками пандемії Covid-19. Необхідність відреагувати на російське вторгнення в Україну застало Аргентину у період інтенсивних переговорів зі Сполученими Штатами про угоду щодо реструктуризації боргу з МВФ. Ймовірно, це вплинуло на дипломатичну позицію Аргентини щодо російсько-української війни, оскільки виказувати протилежну позицію до США негативно вплинуло би на підписання угоди (Werner, 2022). Альберто Фернандес також намагається зберігати стосунки з країнами ЄС, багато з яких він відвідав після обрання на посаду президента з проханням підтримати Аргентину у переговорах з реструктуризації боргу (Nessi, 2021).

Важливо, що президент Фернандес хоч і є пероністом, не вдається до такої радикальної політики щодо США, як та, що спостерігалася в епоху Кіршнерів, через поточну залежність країни від МВФ і необхідністю участі США в цьому процесі, що надає можливість покращити стосунки Аргентини з США та країнами Європи.

Питання відновлення суверенітету Аргентини над Фолклендськими островами є негативним чинником у стосунках з Великою Британією – ключовим союзником України.

Останнім часом Альберто Фернандес часто звертає увагу на питання відновлення суверенітету Аргентини над Мальвінськими (Фолклендськими) островами, які фактично контролюються Великою Британією як заморською територією. У 1982 році Аргентина намагалась захопити острови військовим шляхом, однак зазнала поразки. Значне посилення уваги до цього питання відбулось у 2010 році, коли Велика Британія розпочала видобуток нафти на островах. Поточна увага президента до цього питання погіршує відносини Аргентини зі Сполученим Королівством, а також робить політичні еліти несприйнятливими до питання окупації Росією територій України.

Отже, у питанні російсько-української війни Аргентина намагається балансувати між інтересами і не втрачати стосунків з жодною країною, яку визначає стратегічним партнером. На міжнародній арені Аргентина займає доволі чітку позицію щодо російсько-української війни і засуджує російську агресію, оскільки наразі перебуває у значній залежності від США та МВФ. Однак подібно до інших латиноамериканських країн, намагається дотримуватися нейтралітету і закликати до миру, відмовляється від впровадження санкцій проти РФ і критикує впровадження санкцій іншими країнами.

Росія зацікавлена у розповсюдженні свого впливу у латиноамериканському регіоні, а Аргентина керується передусім економічними інтересами, тому сприйняття Росії (і Китаю) як стратегічного партнера в першу чергу базується на сподіванні отримання інвестицій і вигідних торговельних угод. У стосунках з США головний інтерес Аргентини – це сприяння реструктуризації боргу МВФ, заради чого вона готова приєднатись до засудження російського вторгнення в Україну, але не жертвувати своїми стратегічними інтересами і не доєднуватись до санкцій.

Бразилія: ностальгія за диктатурою

Позиція Бразилії щодо російсько-української війни є вкрай несприятливою для України, оскільки Бразилія уникає прямого засудження російської агресії, звинувачує у війні саму Україну, критикує дії української влади та західних союзників і відкрито лобіює зняття санкцій з Росії.

Зовнішня політика Бразилії традиційно ґрунтується на принципах багатовекторності і невторчання.

Бразилія у зовнішній політиці схильна до підтримки принципів багатовекторності, невторчання, мирного вирішення конфліктів. Бразилія підтримує посилення ролі

міжнародних організацій, зокрема ООН, і має бажання стати постійним членом Ради Безпеки ООН. На початку двадцятого століття міністр закордонних справ і батько-засновник Бразилії Жозе Параньюс запропонував декілька ідей, які в подальшому мало великий вплив на зовнішню політику країни. Він вперше заявив, що Бразилія має бути глобальним гравцем, а не країною з лише слабким регіональним впливом. Він також стверджував, що Бразилія має розширювати свій вплив через альянси з глобальними силами, на той момент маючи на увазі США (Saraiva, 2014).

За часів президентства Луїза Інасіу Лула да Сілва (2003-2011) у Бразилії сформувався активний підхід до зовнішньої політики, спрямований на посилення участі країни у міжнародних організаціях і регіональних альянсах. Багатовекторність зовнішньої політики проявлялась у розвитку відносин Бразилії з США, країнами ЄС, а також з Китаєм, Росією, Індією. Принцип невтручання у справи інших держав вже не був таким актуальним, як раніше. Активні зусилля були спрямовані на сприяння демократичним режимам у Південній Америці, зокрема Бразилія взяла на себе військове командування Стабілізаційною місією ООН на Гаїті з 2005 по 2017 рік.

Консервативний президент Жаїр Болсонару, який у 2019 році прийшов до влади, почав будувати тісніші стосунки Бразилії і США. Жаїр Болсонару координував з адміністрацією Трампа такі регіональні проблеми, як криза у Венесуелі. За часи правління Дональда Трампа, США визнала Бразилію основним союзником поза НАТО, а також уклала низку угод про співпрацю у сфері спрощення торгівлі.

Жаїр Болсонару вбачав у президенті США союзника Бразилії, а й у багатьох питаннях намагався копіювати його публічну поведінку, та навіть сам назвав себе «Трампом тропіків» (Serhan, 2021). Із американським президентом він розділяв зневагу до проблем зміни клімату, легковажно ставився до пандемії Covid-19, підтримував консервативні погляди на соціальні питання. У зовнішній політиці Жаїр Болсонару також копіював політику Трампа, наприклад, підтримував рішення США вийти з Угоди про ядерну зброю з Іраном та Паризької угоди 2015 р. (Бикова, 2021). Жаїр Болсонару відкрито ностальгує за цією епохою військової диктатури, яка керувала Бразилією до 1989 року, і публічно заявляє про повернення до певних її елементів у сучасну Бразилію, намагається обмежити судову владу і придушити свободу слова (Bevins, 2020).

Після приходу до влади в США Президента Байдена відносини Бразилії та США погіршились через ідеологічні розбіжності, тому Жаїр Болсонару, ймовірно, вирішив шукати союзника в обличчі президента РФ. За тиждень до повномасштабного вторгнення Росії на територію України Жаїр Болсонару відвідав Москву з «візитом солідарності», де зустрівся з президентом РФ. Болсонару зазначив, що візит до Москви здебільшого стосувався торговельних питань, а саме збільшення імпорту російських добрив для сільськогосподарського сектору. Однак, у Кремлі натякнули на те, що зустріч також

стосувалась питань геополітики та проблем сучасного глобального порядку (Nugent, 2022).

Позиція офіційних представників Бразилії щодо російсько-української війни є стриманою і нечіткою.

Представники Бразилії у своїх заявах замість термінів «війна» або «вторгнення» використовують подібно до Росії термін «військова операція», а також не визнають той факт, що Росія веде війну проти всієї України, а не окремих угруповань, об'єктів, тощо. Після початку російського вторгнення в Україну 24 лютого Міністерство закордонних справ Бразилії опублікувало офіційну заяву, де було зазначено про серйозне занепокоєння уряду Бразилії з приводу «військових операцій Російської Федерації проти **об'єктів** на території України», а також про заклик до припинення бойових дій і початку переговорів, що призведуть до «дипломатичного вирішення питання на основі Мінських домовленостей» (Situação na Ucrânia, 2022). Президент Бразилії Жаїр Болсонару уникає чіткого і прямого засудження російського вторгнення. На прес-конференції 27 лютого він вперше прокоментував ситуацію і зазначив, що Бразилія займає нейтральну позицію: «Ми не збираємося підтримувати жодну сторону. Ми продовжимо бути нейтральними і допомагати шукати можливі рішення» (Malinowski, 2022).

Бразилія несподівано підтримала резолюцію Генеральної Асамблеї ООН щодо засудження агресії Росії проти України 2 березня 2022 року (Aggression against Ukraine, 2022). Однак, бразильська делегація за вказівкою Міністерства закордонних справ намагалась пом'якшити формулювання у резолюції, зокрема замінити словосполучення «засудження російського вторгнення» на «шкодування щодо російського вторгнення» (Spigariol, 2022). У публічних виступах і заявах бразильські дипломати також уникають публічної критики російського уряду. У голосуванні за резолюцію щодо виключення РФ з Ради з прав людини 7 квітня 2022 року представник Бразилії утримався (Suspension of the Rights of Membership of the Russian Federation in the Human Rights Council, 2022). Міністерство закордонних справ Бразилії пояснило це тим, що виключення Росії призвело би до «поляризації та політизації дебатів у Раді з прав людини» (Mendes, 2022). Представник Бразилії також не покинув залу під час виступу Міністра закордонних справ РФ Лаврова у Генеральній асамблеї ООН, як це зробили більшість країн, що підтримують Україну.

Бразилія виправдовує агресію Росії загрозою з боку НАТО і у рівній мірі звинувачує у війні Україну, Росію і США.

Окрім заяв про нейтральність, Бразилія звинувачує у війні саму Україну. На одній із прес-конференцій, президент Болсонару заявив, що українці винуваті у війні, тому що вони «довірили долю нації коміку», натякаючи на некомпетентність президента Володимира Зеленського (Nigam, 2022). Він також зазначив, що називати дії російської армії в

окупованих містах різаниною є перебільшенням, тому що очільник такої потужної країни, як Росія, не здатен на такі злочини, і неодноразово наголосив на спорідненості росіян і українців, поширеності російської мови в Україні і бажанні більшості українців відновити і посилити співпрацю з РФ (Stargardter, 2022).

Подібні висловлювання також робив колишній президент Бразилії у 2003-2010 рр. Луїз Інасіу Лула да Сілва, який планує знову балотуватися на посаду президента. В інтерв'ю 4 травня він заявив, що президент Зеленський так само винний у початку війни, як і В. Путін, оскільки він був недостатньо відкритим до переговорів з РФ і не намагався задовільнити вимогу Росії щодо відмови України курсу на вступ до НАТО. Він також зазначив, що рівною мірою у війні винні США та ЄС, які не надали Росії гарантії, що Україна не стане частиною НАТО (Paulo, 2022). Загалом, серед політичних еліт Бразилії поширений наратив Росії про те, що причиною війни була агресивна політика розширення НАТО, а вступ України до НАТО становить стратегічну загрозу безпеці РФ.

Бразилія відмовляється приєднатися до західних санкцій проти Росії.

Бразилія не лише відмовилась від впровадження санкцій проти Росії і надання Україні військової або гуманітарної допомоги, а й розкритикувала за подібні кроки США та країни ЄС. Впровадження санкцій проти Росії, постачання важкої зброї та іншої допомоги в Україну Бразилія вважає «втручанням в українську кризу», яке лише погіршує ситуацію і відтягує можливість встановлення миру (Galarraga Gortázar, 2022).

Санкції, які країни колективного Заходу наклали на Росію, Бразилія вважає шкідливими, оскільки вони диспропорційно впливають на країни, що розвиваються, та призводять до глобальної продовольчої кризи. На заході Центру стратегічних і міжнародних досліджень (CSIS) під час поїздки до Сполучених Штатів міністр економіки Бразилії Паулу Гuedes заявив, що не підтримує економічні санкції проти Росії, а натомість виступає за налагодження діалогу міжнародної спільноти з Росією, який переконає Росію припинити ескалювати конфлікт (CNN Brasil, 2022).

Серед політичних еліт Бразилії існують протилежні до офіційної позиції щодо російсько-української війни.

Позиція Жаїра Болсонару викликала критику серед опозиції та навіть з боку віцепрезидента Гамілтона Мурао, який засудив російське вторгнення, закликав до економічних санкцій та військової підтримки України, що радикально відрізняється від офіційних урядових заяв (Weiss, 2022). Жаїр Болсонару пізніше зауважив, що лише він як президент має право висловлюватись про «російсько-українську кризу» (Reuters, 2022). Гамілтон Мурао відомий як поміркований представник чинної адміністрації, який часто публічно сперечається з Жаїром Болсонару. У 2022 році він залишив президентську партію «Бразильська партія відновлення праці» і став членом опозиційної партії

республіканців, а також заявив про плани балотування в парламент Мексики. Жаїр Болсонару також заявив, що Мурао не буде балотуватись з ним на другий термін як віце-президент, тому що йому потрібен віце-президент, який не має амбіцій зайняти президентське крісло, що свідчить про розкол у команді президента (*Brazil's Bolsonaro Says VP Mourao Will Not Be His Election Running Mate*, 2022).

Наступні президентські вибори у Бразилії відбудуться вже у 2022 році, а шанси Жаїра Болсонару через його консерватизм і популізм, неефективну відповідь на пандемію Covid-19 і суперечливу кліматичну політику, є низькими. Отже, існує можливість, що Жаїр Болсонару не залишиться на другий строк, а інші кандидати матимуть більш сприятливе ставлення до України. Однак, основним конкурентом Жаїра Болсонару наразі вважають колишнього президента Лула да Сілва, відомий дружнім ставленням до РФ та вищезазначеною критикою України, тому шанси зміни ставлення політичних еліт до Росії не є високими.

Росія активно розвиває політичну співпрацю з Бразилією.

Історично Бразилія і Росія мають тісні дипломатичні відносини, як двосторонні, так і у рамках таких міжнародних майданчиків, як Велика двадцятка та особливо БРІКС. Саме у рамках самітів БРІКС РФ координує з Бразилією економічні та політичні інтереси у регіоні Латинської Америки. Країни, що входять до БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Китай і Південна Африка) виробляють чверть всієї глобальної продукції, мають низьку вартість робочої сили і багато природних ресурсів, тому вважається, що це країни з великим економічним потенціалом. Однак, БРІКС не є класичним торговельним чи економічним об'єднанням, а радше політичним союзом, створеним на противагу колективному Заходу. Росія, яку західні санкції ізолювали від глобальної економіки, намагається у країнах БРІКС знайти альтернативу: міністр фінансів РФ вже закликав країни об'єднання посилити інтеграцію платіжних систем між країнами і працювати над використанням національних валют для експортно-імпортних операцій (*Russia Calls for Integrating BRICS Payment Systems*, 2022). Ймовірно, що країни БРІКС хоч і висловлюють політичну підтримку Росії, не готові йти на посилення економічної співпраці через побоювання вторинних санкцій.

Особливо посилились стосунки Росії і Бразилії після 2014 року, коли через західні санкції Росія була змушена зміцнювати партнерства з іншими країнами, саме тоді вона почала посилювати стосунки з країнами Латинської Америки і особливу увагу приділила Бразилії. Візит В. Путіна до Бразилії 2014 р. відзначився укладенням низки угод про співробітництво і плану дій щодо торговельно-економічної співпраці в енергетичній та військовій сфері. Після вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року і нової хвилі західних санкцій Росія знову очікує, що Бразилія залишиться на її боці. Міністр фінансів РФ вже звернувся до міністра економіки Бразилії з проханням пролобіювати зняття санкцій з Росії

у рамках міжнародних майданчиків і організацій – МВФ, Світовий банк, Велика двадцятка (Maciel, 2022). Хоча представники Бразилії вже підіймали питання зняття санкцій з Росії на міжнародних заходах, вони не мають достатньо впливу, щоб реалізувати це питання.

Загальні обсяги торгівлі Бразилії з Росією не є значними, однак Росія домінує в імпорті сільськогосподарських товарів.

Серед торговельних партнерів Бразилії Росія не входить навіть до першої двадцятки (Workman, 2022), однак особливо важливу роль вона відіграє для агробізнесу та сільського господарства. Натомість, Бразилія для РФ – головний торговельний партнер в регіоні Латинської Америки. З 2016 року Бразилія стала одним із основних експортерів м'яса в Росію (Greenhalgh, 2021).

Президент Бразилії у публічних виступах завжди посилається на залежність від імпорту російських добрив і цим пояснює небажання розриву стосунків з РФ. 28 лютого на прес-конференції президент Болсонару навіть зазначив: «Проблема добрива для нас є священною» (Sakamoto, 2022). Ця залежність дійсно відчутна: Бразилія імпортує 85% добрив, необхідних для виробництва та експорту сої, кукурудзи, цукру та бавовни. Від загального обсягу імпорту Росія постачає Бразилії 23% добрив, а ще 7% імпортується з Білорусі (Diaz, 2022).

Проблеми з імпортом добрив з Росії для Бразилії неминучі, оскільки санкції, накладені країнами Заходу, вплинули на логістичні ланцюжки та вартість продукції. Через це Міністерство сільського господарства Бразилії вже розробило план поступового зниження залежності від імпорту добрив загалом і зокрема з Росії, однак цей план простягається аж до 2050 року. Міністерство розглядає збільшення імпорту добрив з Канади короткостроковою альтернативою імпорту з РФ (Aguiar, 2022). Отже, Бразилія дійсно великою мірою залежна від російського імпорту у сфері сільського господарства, а західні санкції проти Росії значно ускладнюють цей імпорт, тому представники Бразилії публічно критикують впровадження санкцій. Однак, можна пробувати переконати Бразилію в тому, що підтримка України у війни з Росією – це стратегічний інтерес Бразилії, оскільки країни Заходу готові зняти санкції з Росії, якщо вона припинить збройну агресію проти України.

Між Бразилією і Росією існує тісне співробітництво у військовій сфері.

Бразилія має історію військової співпраці з Росією, яка набула стратегічного характеру з 1994 року. Оскільки країни географічно віддалені, вони не становлять прямої загрози одна для одної, що є сприятливим фактором у розвитку військового співробітництва. У 2008 році Бразилія і Росія підписали угоду про співпрацю в галузі оборонних технологій для спільної розробки винищувачів і супутників, а також спільного використання підводних човнів, супутників, картографічних систем, технологій дистанційного наведення. У 2013 році Бразилія підписала угоду про закупівлю російських зенітних систем, а пізніше

державна російська корпорація Ростех і бразильська оборонна і технологічна компанія Odebrecht підписали меморандум про технічне співробітництво, зобов'язуючись створити спільне підприємство з виробництва гелікоптерів, протиповітряної оборони, морської техніки тощо. У 2014 р. представники бразильських збройних сил брали участь в якості спостерігачів у навчаннях збройних сил РФ (Ionescu, 2018).

Суспільство Бразилії традиційно довіряє найбільше армії та дипломатії.

Оскільки в культурі Бразилії домінує висока довіра до армії та дипломатії, після обрання президент Болсонару намагався отримати прихильність військових, призначивши багатьох з них на урядові посади. Однак, незабаром почалися суперечки між президентом та кількома військовими міністрами, внаслідок чого декілька генералів пішли з уряду, а інші почали критикувати його політику (The Might and the Right: How Far Will Brazil's Military Back Bolsonaro?, 2021). За перші місяці війни сотні бразильських військових приєдналися до міжнародного батальйону добровольців в Україні (Paolo, 2022), що відкриває можливість покращити суспільну думку деяких груп населення щодо російсько-української війни на користь України, апелюючи саме до авторитету військових.

Згідно з останніми опитуваннями, суспільні настрої в Бразилії схиляються на бік України: 56% підтримують Україну і лише 8% – Росію. Однак, більшість громадян вважають, що Бразилія має бути нейтральною, і підтримують політику чинного уряду (Audi, 2022).

Отже, позиція Бразилії у питанні російсько-української війни є найменш сприятливою для України. Бразилія утримується від засудження Росії, покладає провину за початок війни на Україну та США, закликає до перемовин і лобіює відмову від санкційної політики проти Росії. Причинами такої позиції є вкорінені стосунки Бразилії і Росії, ідеологічна близькість поточного політичного режиму Бразилії з РФ, залежність Бразилії від імпорту добрив з Росії, наявність потужного проросійського лобі всередині країни, а також особисті симпатії президента Бразилії до президента РФ.

ОСОБЛИВОСТІ ПОТОЧНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В МЕКСИЦІ, АРГЕНТИНІ І БРАЗИЛІЇ

Дипломатичні стосунки з Мексикою, Аргентиною і Бразилією Україна встановила у 1992-1993 рр. Наразі у кожній з країн діють українські посольства. До 2014 року деякі посольства країн регіону були представлені лише в Москві, що впливало на їх сприйняття України. Однак, саме з Мексикою, Аргентиною і Бразилією дипломатичні відносини склалися одразу напрому.

Аргентина однією із перших країн регіону визнала незалежність України: вперше Аргентина визнала у 1921 незалежність УНР, вдруге у 1991 році – незалежність України

після виходу з СРСР. Аргентинське посольство в Україні відкрилось у 1993 році, а у 2015 році у Києві запрацював Аргентинський дім – центр, де відбуваються заходи, пов'язані з культурою Аргентини.

Посольство України в Аргентині працює з 1993 року і за сумісництвом опікується Парагваєм, Уругваєм та Чилі. Договірна-правова база між Україною та Аргентиною налічує 50 чинних угод, а ще 15 наразі перебувають на опрацюванні.

В Аргентині проживає значна українська громада, яка налічує до 500 тисяч етнічних українців. Через це існує попит на заходи, пов'язані з українською культурою і традиціями. Як зазначає Посольство України в Аргентині, щороку найпопулярнішими заходами є відзначення Дня Соборності та Свободи України, відзначення річниці дня народження Т. Г. Шевченка, забезпечення роботи українського стенду на Міжнародному книжковому ярмарку м. Буенос-Айрес, відзначення Дня Незалежності України, вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932–1933 років в Україні, фестиваль "Буенос-Айрес вітає Україну".

Економічна співпраця України і Аргентини не є значною. За даними Посольства України в Аргентині, за підсумками 2020 року показник зовнішньої торгівлі товарами та послугами з АР склав 65,47 млн. дол. США, з них експорт – 6,27 млн. дол. США, імпорт – 59,19 млн. дол. США. Україна найбільше експортує в Аргентину папір та картон, електричні машини, чорні метали, а імпортує рибу, горіхи, насіння, тютюн, фармацевтичну продукцію (*Торгівля Та Інвестиції*, 2021).

Від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну, посольство України в Аргентині активно працює над поширенням інформації про події в Україні, проводить зустрічі з представниками уряду Аргентини та лобіює приєднання Аргентини до санкцій проти Росії.

На сторінці Посольства України в Аргентині у Facebook регулярно публікується інформація щодо останніх подій в Україні, найчастіше – звернення Президента України українською мовою з англійськими субтитрами, а інколи без субтитрів з текстовим описом до відео, новини про зустрічі співробітників посольства з представниками уряду, бізнес або культурного сектору Аргентини, реквізити для надання допомоги, рідше – відео або інфографіки зі сторонніх іспаномовних ресурсів про Україну. Охоплення сторінки складає 8939 підписників станом на 26 травня 2022 року, а пости збирають до 100 лайків і до 20 коментарів. На сторінці бракує оригінального іспаномовного контенту, який може зацікавити аргентинську аудиторію, більшість коментарів на сторінці залишають представники української діаспори.

8 квітня 2022 року за сприяння Посольства України та українській громаді в Аргентині на Міжнародному книжковому ярмарку м. Буенос-Айрес був відкритий стенд українських

видавництв. У відкритті стенду взяли участь Тимчасовий повірений у справах України в Аргентині Сергій Небрат та співробітники Посольства, а також з онлайн зверненням виступила Перша заступниця Міністра закордонних справ України Еміне Джапарова і закликала учасників ярмарку засудити агресію РФ проти України і припинити стосунки з російськими видавництвами. У рамках ярмарку також було організовано культурну подію «День України», до якої долучились представники української громади і Посольства України.

Тимчасовий повірений у справах України в Аргентинській Республіці Сергій Небрат за три місяці російсько-української війни провів низку зустрічей з представниками аргентинського бізнесу, зокрема з представниками Промислової палати фармацевтичних підприємств Аргентини, Аргентинської палати торгівлі та послуг і Міжнародної торгівельної палати в Аргентині, яких закликав до призупинення торговельно-економічного співробітництва з РФ і надання продовольства і медикаментів у рамках гуманітарної допомоги Україні.

Присутність представників України в аргентинських медіа є невисокою. 28 лютого 2022 Посольство провело перший брифінг для ЗМІ щодо ситуації в Україні, Сергій Небрат також давав декілька інтерв'ю провідним аргентинським медіа CNN Argentina і Infobae, а у березні Міністр Закордонних Справ України Дмитро Кулеба дав велике інтерв'ю телеканалу TN Todo Noticias. У травні Посольство України у партнерстві з Університетом Ніхона Гакко (Парагвай) та Національним університетом Ла-Матанса (Аргентина) організували захід за участі аргентинських, парагвайських та уругвайських ЗМІ на тему «Військові злочини Росії в Україні».

Посольство України також співпрацювало з урядом Аргентини щодо допомоги українським біженцям. Зокрема, для українців спростили умови в'їзду через «гуманітарну візу». Однак, домовленостей щодо урядових програм соціальної підтримки українців досягти не удалось.

Найбільш успішна робота відбулась щодо гуманітарної допомоги Україні. Посольство України у партнерстві з Українською центральною репрезентацією в Аргентині (представництво українських громадських організацій) і Українською греко-католицькою церкві м. Буенос Айрес співпрацювали з Агентством міжнародного співробітництва та «Білими шоломами» Міністерства закордонних справ, міжнародної торгівлі та віросповідань Аргентини для доставки на українсько-польський кордон вже трьох гуманітарних вантажів, які склалися з одягу, ковдр, предметів першої необхідності та гігієни, памперсів для дорослих та дітей, продуктів харчування, медикаментів та медичного обладнання, антисептичних засобів тощо.

Мексика визнала незалежність України 25 грудня 1991 року, а у листопаді 2000 року було відкрито Почесне консульство Мексиканських Сполучених Штатів у Києві.

Посольство Мексики в Україні працює з червня 2005 року. Українське посольство у Мексиці розпочало роботу у 1999 році.

Договірною-правова база відносин між Україною та Мексикою налічує 26 чинних документів, зокрема про співробітництво в галузі науки, техніки та технологій, освіти і культури, торговельно-економічне співробітництво.

Культурно-гуманітарне співробітництво України і Мексики відбувається у рамках міжнародних та регіональних заходів, де Посольство України бере участь для репрезентації української культури. Зокрема, активну участь українські дипломати і представники діаспори регулярно беруть у таких заходах, як Всесвітній саміт з прав людини, Ярмарок культур країн-друзів, День української культури у навчальних закладах Мексики.

Мексика є важливим торговим партнером України серед країн Латинської Америки. У 2020 р. товарообіг між Україною та Мексикою становив 291,3 млн. дол. США (український експорт - 69,5 млн. дол. США; мексиканський імпорт - 221,8 млн. дол. США). Основними товарами, які Україна продає Мексиці, є металургійна продукція, добрива та крупи, тоді як основний імпорт з Мексики в Україну складається з автомобілів, алкогольних та безалкогольних напоїв (*Торговельно-Економічне Співробітництво Між Україною Та Мексикою, 2021*).

Від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну Посольство України в Мексиці регулярно публікує на сторінці у Facebook звернення Президента України Зеленського з англійськими субтитрами, інформація щодо останніх подій в Україні, анонси акцій протесту у Мексиці. Охоплення сторінки складає 16 519 підписників станом на 26 травня 2022 року, а пости зазвичай збирають до 100 лайків. На сторінці відсутній оригінальний іспаномовний контент, який може зацікавити ширшу аудиторію. На сторінці Посольства України у Мексиці у Twitter зазвичай дублюється інформація з Facebook.

На сторінці Посольства можна побачити допис про відкриття спільного проекту Музею пам'яті і толерантності і Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, присвячену українським біженцям, на відкритті якого була присутня пані Посол України в Аргентині Оксана Драмаретська. У дописі наводиться її цитата про вдячність українців до Польщі, Молдови, Румунії та іншим країнам, які прихистили українських біженців, що нерелевантно для мексиканської аудиторії. Ще одна подія, яку рекламують на сторінці Посольства, - це публічна лекція іспанського економіста Luis Garicano Gabilondo для Київської школи економіки на тему європейської відповіді на агресію РФ, що знову не відповідає інтересам аудиторії Мексики.

Представники України недостатньо представлені у мексиканських ЗМІ. У квітні Міністр закордонних справ України виступив з інтерв'ю каналу El Once Noticias, де розповідав про

допомогу, яку Мексика може надати Україні та загальні питання навколо ситуації в Україні.

За три місяці російсько-української війни у Мексиці відбулось декілька благодійних подій на тему України, зокрема, благодійний концерт Національного симфонічного оркестру Мексики, а також благодійний концерт від Європейського дому в Мексиці.

Бразилія визнала Україну 26 грудня 1991 року. 11 лютого 1992 року між Україною та Бразилією було встановлено дипломатичні відносини і відкрите посольство Бразилії в Україні.

Останні контакти на найвищому рівні між Президентом України і Президентом Бразилії відбулись під час Всесвітнього економічного форуму (м. Давос) 24 січня 2019 року і під час участі у заходах з нагоди інтронізації імператора Японії 22 жовтня 2019 року.

Договірнo-правова база України і Бразилії складається з близько 20 угод, зокрема угоди про торговельно-економічне співробітництво, туризм, дослідження та використання космічного простору в мирних цілях, наукове та технологічне співробітництво.

В Бразилії щороку до відзначення Дня Незалежності Посольство України організовує підсвічення кольорами українського прапора пам'ятника Христа Іскупителя (Ріо-де-Жанейро). Також 24 серпня у Бразилії проголошено Національним Днем української громади, яка налічує близько 600 тис. осіб. Українська громади в Бразилії організовують фестивалі української культури. З 2019 року у Бразилії проводяться Дні українського кіно.

За 2020 рік товарообіг між Україною та Бразилією склав \$268,9 млн. дол. США. Експорт українських товарів до Бразилії склав 43,1 млн. дол. США, імпорт - 225,9 млн. дол. США. У структурі експорту українських товарів до Бразилії переважали поставки чорних металів, фармацевтичної продукції, продукції борошномельно-круп'яної промисловості. У структурі імпорту переважали тютюн і промислові замітники тютюну; руди, шлаки і зола; засоби наземного транспорту крім залізничного; насіння і плоди олійних рослин; різні харчові продукти (*Обсяги Двосторонньої Торгівлі, 2021*).

Від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну Посольство України в Бразилії є дуже активним на сторінці у Facebook, де охоплення складає 20 695 підписників. Найбільше на сторінці поширень дописів МЗС України, зокрема звернень Президента України Володимира Зеленського та виступів Міністра закордонних справ Дмитра Кулеби англійською мовою і найчастіше без субтитрів. Також велика кількість дописів присвячені дипломатичним контактам України з країнами Європи та США, зокрема дописи вдячності Польщі за допомогу українським біженцям, дописи про Євробачення та привітання з Днем Європи, фотографії Дмитра Кулеби з Ентоні Блінкеном. Виступи Володимира Зеленського перед парламентами країн світу в перекладі португальською збирають

найбільшу кількість коментарів з усіх типів дописів на сторінці. Ймовірно, переклад більшої кількості матеріалів на цю мову відчутно збільшить аудиторію.

Українська громада в Бразилії активно працює у рамках Україно-бразильської центральної репрезентації. У співпраці з Посольством України в Бразилії представники цієї організації звертаються до урядовців і парламентарів Бразилії із закликом провести онлайн включення Президента України у бразильському парламенті, організують збори гуманітарної допомоги для України, організують демонстрації і збори коштів.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ

Стейкхолдерами політики в першу чергу є українська дипломатія, яка працює над розбудовою міжнародної коаліції на підтримку України: Міністерство закордонних справ України, посольства України в країнах Латинської Америки, дипломати, Президент України, Офіс Президента України, профільні комітети та групи дружби Верховної Ради України. Наші рекомендації будуть спрямовані передовсім на МЗС, яке має високий рівень зацікавленості у проблемі, і побіжно на інших українських стейкхолдерів.

З іншого боку, стейкхолдерами політики також є уряди і дипломати Мексики, Бразилії та Аргентини, які або зовсім не зацікавлені у вирішенні проблеми або мають обмежений інтерес. Стейкхолдером, який активно протистоїть вирішенню проблеми, є дипломатія РФ, яка намагається схилити на свій бік представників зазначених країн.

Головною метою політики є утримати нейтральну позицію Бразилії та змінити позиції Аргентини і Мексики на чітку підтримку України у питанні російсько-української війни.

Індикатори, які будуть свідчити про досягнення цієї цілі, можуть бути наступними:

1. Мексика, Аргентина і Бразилія голосують за принаймні за частину міжнародних резолюцій на підтримку України та засудження російської агресії, зокрема у Генеральній Асамблеї ООН.
2. Мексика, Аргентина і Бразилія підтримують та приєднуються принаймні до частини до західних санкцій проти РФ.
3. Аргентина розширює гуманітарну допомогу Україні; Мексика і Бразилія приєднуються до гуманітарної допомоги Україні.
4. Підтримка України серед населення Мексики, Аргентини і Бразилії посилюється, що спонукає політичні еліти змінювати риторику і впроваджувати кроки на підтримку України.

Оскільки ставлення до російсько-української війни у Мексиці, Аргентині і Бразилії є неоднозначним, а історичні, соціальні і політичні передумови мають свої внутрішні

особливості, робота над сприянням зміні цих позиції може відбуватись у багатьох напрямках. Зокрема, Україна може інвестувати в розвиток економічного і торговельного співробітництва, посилювати політичну співпрацю, або розвивати публічну і культурну дипломатію.

Варіант 1. Розвиток економічного співробітництва

Збільшення українського експорту та інвестицій в Мексику, Аргентину і Бразилію може допомогти посилити сприйняття України як стратегічного партнера та спонукати політичні еліти відійти від позицій нейтральності у бік підтримки України.

- Україна може збільшити експорт традиційно популярної серед країн Латинської Америки продукції: сільськогосподарська, паперова продукція, сталь, добрива. Зокрема, у співпраці з Бразилією Україна може запропонувати збільшити експорт добрив, щоб допомогти країні диверсифікувати імпорту і зменшити залежність від добрив з РФ. У 2021 році Бразилія імпортувала добрив на 16.62 млрд доларів США, з яких частка України склала лише 12.58 тис. доларів США. Хоча Україна не зможе замінити весь обсяг імпорту добрив з РФ, це допоможе посилити співробітництво у критично важливій для Бразилії сфері.
- Україна може посилити співпрацю з Мексикою в енергетичній сфері та інвестувати у нові інфраструктурні проекти. Оскільки українські виробники енергетичного обладнання українські компанії «Турбоатом» та «Електроважмаш» вже брали участь у будівництві великих гідроелектростанцій в Мексиці, існує можливість розширити цю співпрацю і долучитись до розвитку мексиканського гідроенергетики. Так само можливі інвестиції України в енергетичну сферу Аргентини, яка вважає цю сферу однією з пріоритетних та активно розглядає різні країни як партнерів для розвитку енергетичних проектів.
- Україна може посилити співпрацю з Мексикою, Бразилією і Аргентиною у військово-технічній сфері. Оскільки країни регіону зацікавлені у переоснащенні і підвищенні кваліфікації власних збройних сил, український військовий досвід може виявитися для них корисним, в той час як Росія втрачає свій імідж ефективного військового партнера. Також, оскільки у багатьох країнах регіону досі використовуються старі зразки радянської техніки, тож Україна може запропонувати експертизу у ремонті та модернізації.
- Варто посилити співробітництво з країнами регіону в аерокосмічній галузі. Зокрема, українські літаки корпорації «Антонов» є широко впізнаваними та поширеними у використанні в країнах регіону, тож Україна може збільшити постачання нових літаків, а також комплектуючих до наявних літаків. Варто також переглянути запуск нових космічних проектів за зразком нереалізованого проекту будівництва космодому «Алькантара» з Бразилією.

- Оскільки Латинська Америка подібно до України динамічно розвивається у сфері ІТ та діджиталізації, варто розширити двосторонню співпрацю у цій сфері, зокрема через спільні технологічні проекти, обміни та спільна підготовка спеціалістів.

Варіант 2. Посилення політичної співпраці

Активізація політичних контактів України з Мексикою, Аргентиною та Бразилією не потребує значних фінансових ресурсів, однак може позитивно вплинути на позиції політичних еліт відповідних країн.

- Варто організувати виступ Володимира Зеленського в Організації американських держав, де Україна залучена як постійний спостерігач. Комунікація саме через цю організацію, до якої входять країни з активною позицією підтримки України (в тому числі країни Латинської Америки – Колумбія, Чилі), може мати позитивний ефект на країни з нейтральною позицією.
- У випадку Мексики варто спрямувати зусилля на встановлення двосторонніх зв'язків з тією частиною політичних еліт, яка більш сприятливо налаштована до України, зокрема з дипломатією, оскільки позиція щодо російсько-української війни є неузгодженою між різними інститутами всередині країни. Варто організувати телефонну розмову міністрів закордонних справ України і Мексики, а також візит міністра закордонних справ Мексики до України.
- У співпраці з Аргентиною інтенсифікувати існуючі міжпарламентські контакти у рамках парламентських груп дружби, організувати візити українських парламентарів до Аргентини, а також провести телефонний дзвінок між президентом України Володимиром Зеленським і президентом Аргентини Альберто Фернандесом.
- Варто ініціювати телефонну розмову міністрів закордонних справ України та Бразилії, а також двосторонній візит представників парламентських груп дружби. Останні політичні контакти між Україною і Бразилією на рівні міністрів закордонних справ відбулись ще у 2017 році, а зустрічі президентів – у 2019 у рамках міжнародних заходів. У поєднанні з ідеологічною і політичною близькістю поточного уряду і політичних еліт Бразилії до РФ, така відсутність контактів впливає на сприйняття Бразилією російсько-української війни у недостовірному світлі.

Варіант 3. Розвиток публічної/культурної дипломатії

Хоча розвиток публічної/культурної дипломатії на поточному етапі є порівняно дешевшим і більш реалістичним, ніж розвиток економічних відносин, ця сфера діяльності також потребує виділення коштів та організаційних ресурсів на наступні заходи.

- Виробляти оригінальний контент іспанською і португальською для соціальних мереж посольств України в Мексиці, Аргентині і Бразилії. Наразі соціальні сторінки посольств здебільшого наповнюються виступами Президента України, Міністра закордонних справ та інших посадовців, які навіть не супроводжуються іспанськими або португальськими субтитрами. Варто розробляти інфографіки, відеоролики, дописи з базовою інформацією про українську історію та культуру, позитивний досвід і перспективи співпраці з Україною, а також запровадити окрему рубрику з розвінчуванням поширених в регіоні меседжів російської пропаганди.
- Оскільки за перші місяці російсько-української війни в Україні з'явилося багато нових англomовних медіа, варто розглянути переклад їхнього контенту іспанською мовою, щоб охопити аудиторію іспаномовних країн. Також необхідно перекласти іспанською і португальською такі ресурси, як офіційний [сайт України](#) або президентська фандрейзингова платформа [United24](#) та поширювати цей контент з допомогою закордонних установ у відповідних країнах.
- Залучати чисельну українську діаспору в Аргентині, Бразилії і Мексиці до поширення сприятливого іміджу України. Зокрема, у соціальних мережах посольств розміщувати текстові та відео інтерв'ю з відомими громадянами відповідних країн українського походження, щоб наголосити на їх вагомому внеску у розвиток країни, а також через їх особисті історії привернути увагу до проблем в Україні. Посольства України також можуть контактувати зі ЗМІ відповідних країн для розміщення таких інтерв'ю на популярних медіа майданчиках. Варто залучати українську діаспору у країнах регіону до організації ярмарків, виставок та інших культурних подій на підтримку України.
- Сприяти культурному обміну та популяризації української культури серед країн Латинської Америки, зокрема через поширення меседжів про Україну під час традиційних культурних подій країн регіону. За приклад можна взяти традиційний мексиканський фестиваль Cinco de Mayo, який відбувся у США у травні 2022 року, де українці взяли участь і використали можливість для поширення інформації щодо ситуації в Україні. Серед важливих подій, у яких варто взяти участь, можна виокремити щорічні книжкові ярмарки, кінофестивалі, фестивалі національних танців, музичні фестивалі і концерти.
- Використати позитивний внесок Аргентини у гуманітарну допомогу Україні і посилити існуючу гуманітарну співпрацю, ініціювати розгляд залучення аргентинських фахівців у сфері медицини, психології, реабілітації для роботи з українськими біженцями. Ініціювати розгляд програм прихистку українців в Аргентині як розширення програми гуманітарних віз, яка вже функціонує для українців.
- Відкоригувати комунікаційну політику відповідно до місцевого контексту і настроїв. Часто посольства України в Мексиці, Аргентині і Бразилії поширюють інформацію про російсько-українську війну, яка не розрахована на аудиторію регіону, наприклад підкреслюють роль країн Європи і США у допомозі Україні, публікують нерелевантні

поради щодо бажаної європейської політики на підтримку України. У комунікаційній політиці можна використовувати наступні меседжі:

- Оскільки в Мексиці, Аргентині і Бразилії доволі поширені настрої антиамериканізму, варто утримуватись у надмірному підкресленні ролі країн Європи і США у підтримці України. Натомість, потрібно звертати на позитивні приклади країн регіону, наприклад гуманітарну допомогу від Аргентини.
- Спростовувати тезу про те, що російсько-українська війна не є важливою проблемою для країн Латинської Америки і просувати ідею, що хоча Росія географічно віддалена від країн регіону, вона може становити загрозу. Зокрема, через зв'язки Росії з авторитарними країнами регіону, як Куба, Венесуела і Нікарагуа, та їх посилену політичну і військову співпрацю, існує потенційна можливість розміщення російського військового контингенту у цих країнах у майбутньому, що значно вплине на безпекову ситуацію. Враховуючи те, що РФ готова використовувати військові методи для досягнення політичних амбіцій, важливо зараз згуртувати максимальну кількість країн і не допустити посилення РФ.
- Поширювати наратив про те, що саме через агресію Росії Латинська Америка відчує негативні ефекти продовольчої кризи та зростання цін на критичні продукти. Тому варто приєднуватись до підтримки України задля розблокування можливостей постачання аграрних продуктів на світовий ринок.
- Поширювати образ Росії як безвідповідального партнера, апелюючи до негативного досвіду постачання вакцин Sputnik V в країни регіону, коли Росія не змогла поставити всі обіцяні партії і не виконала свої плани щодо виробництва вакцин на території Південної Америки, щоб полегшити постачання вакцин країнам регіону.
- Наголошувати на тому, що через агресію в Україні і західні санкції економічний потенціал РФ значно послабиться, що унеможливить інвестиції РФ в країни регіону та посилення торговельних відносин. Поширювати ідею про те, що розраховувати на військову підтримку від РФ теж не варто, оскільки війна в Україні продемонструвала значні вади російського озброєння, командування і тактики.
- У комунікації з Мексикою наголошувати на тому, що Мексика має схожий до України історичний досвід військових вторгнень, втрати територій і боротьби за незалежність. Підкреслювати, що Україна протягом багатьох століть страждала від антиукраїнської колоніальної політики Росії, яка зараз сповідує політику відновлення імперії через військові напади на Україну, Грузію, Молдову. Той факт, що РФ є одним із постійних членів Ради безпеки ООН, створює поганий прецедент на майбутнє. Наголошувати, що саме Росія порушує принципи

невтручання і поваги до суверенітету інших держав, притаманні Мексиканській традиції.

- У комунікації з Аргентиною апелювати до того, що Україна і Аргентина – це демократичні режими, яким вигідніше розбудувати партнерства з країнами Заходу, натомість Росія – це авторитарний режим, від співпраці з яким позитивні відносини з цими країнами можуть погіршитись.
- У комунікації з Бразилією наголошувати, що у випадку продовження імпорту Бразилією російських товарів, вона може потрапити від вторинні санкції ЄС та США, що відзначиться на економіці значно більше, ніж пошук альтернатив імпорту продуктів сільського господарства з РФ. Апелювати до того, що РФ наразі все більше втрачає перспективи глобального лідерства, і серед країн БРІКС має найменший потенціал до розвитку. Китай і США в цьому плані мають більше перспектив для стратегічного партнерства з Бразилією.

Втілення рекомендацій у зазначених напрямках залежить від залучення фінансових і організаційних ресурсів, які на поточному етапі є основним критерієм вибору варіанта вирішення політики. Наразі ресурси України є дуже обмеженими. Через російське вторгнення, можливість Україні провадити розвиток економічної і торговельної співпраці різко знизилась, експорт основних продовольчих товарів призупинений через блокаду портів, відсутня можливість інвестувати у спільні проекти або окремі сфери економіки країн. До того ж, Латинська Америка не є для України пріоритетним регіоном, тому вкладення фінансових ресурсів в цей регіон не є доцільним на поточному етапі. Розвиток культурної дипломатії, хоч і не є настільки вартісним і складним до втілення, також потребує значних вкладень і людського капіталу, а також приносить середне- і довгострокові результати. Натомість, розвиток політичної співпраці є найменш затратним і найбільш дієвим варіантом у короткостроковій перспективі. Оскільки для України важлива міжнародна підтримка якомога більшої кількості країн якомога швидше, на поточному етапі доцільно вкласти ресурси в розвиток політичної співпраці і окремі складові культурної дипломатії, які не вимагають виділення додаткових ресурсів. За умови відновлення довоєнного рівня економічного розвитку, варто розглянути варіант інвестицій у культурну дипломатію, а за умов посилення економічного росту – збільшення економічної співпраці.

Основними **викликами імплементації** зазначених рекомендацій є обмежені фінансові ресурси, оскільки після російського вторгнення в Україну немає можливості фінансувати додаткові. Також, виклики можуть бути у структурних обмеженнях міжнародних організацій і у особистій несприйнятливості політичних еліт Мексики, Аргентини і Бразилії до українського контексту та проблем.

ВИСНОВКИ

Ця робота розглядала проблему несприятливої позиції найбільш впливових держав регіону Латинської Америки щодо російсько-української війни. Мексика, Аргентина та Бразилія дотримуються умовного нейтралітету у питанні російського вторгнення в Україну: не приєднуються до західних санкцій, не надають Україні військову або гуманітарну допомогу, закликають до вирішення конфлікту через переговори, і не відмовляються від співпраці з Росією. У всіх країнах різною мірою поширені антиамериканські погляди та уявлення про Росію як потенційного союзника, глобального гравця на противагу США.

Позиція Мексики є найбільш невизначеною і суперечливою, оскільки президент і дипломатія мають різні погляди на ситуацію: президент використовує обережні формулювання, а міністр закордонних справ і дипломатія чітко засуджують російське вторгнення. Мексика є дуже залежною від США, а в суспільстві поширені погляди антиамериканізму, що і штовхає мексиканські еліти на пошук союзників деінде, зокрема в Росії. Однак, стратегічно співпраця з Росією не несе концептуальних вигід для країни, тому Мексика навряд чи піде на реальне зближення з Росією окрім політичних заяв.

Позиція Аргентини є найбільш сприятливою для України. Аргентина чітко засуджує факт російської агресії в Україні, не має тісних зв'язків з Росією, а прихильність до Росії серед аргентинських еліт є здебільшого формувалась на початку 2000-х років. Зараз президент Аргентини хоч і намагається побудувати потенційну співпрацю з Росією, стосунки з США та МВФ є для нього набагато важливішими. До того ж, Аргентина долучилась до гуманітарної допомоги Україні завдяки активній роботі діаспори.

Бразилія відрізняється від інших країн найменш сприятливою для України позицією. Через авторитарні нахили президента Жаїра Болсонару, погані стосунки з поточною адміністрацією президента США, тісну політичну та військову співпрацю з Росією, Бразилія відмовляється засудити вторгнення Росії в Україну та визнати її провину, лобіює знаття санкцій з Росії та не надає жодної допомоги Україні.

Рекомендації щодо впливу на зазначені країни задля зміни їх позиції на більш сприятливі можна розділити на три сфери: розвиток економічного і торговельного співробітництва, посилення політичної співпраці і розвиток культурної дипломатії. З огляду на наявні ресурси в Україні на поточному етапі, варто концентрувати зусилля на посиленні політичного співробітництва, а за умов відновлення економічного росту інвестувати в розширення культурної дипломатії та посилення економічних зв'язків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бикова, О. (2021, November 20). Внутрішня і зовнішня політика Бразилії за президентства Болсонару. ADASTRA. <https://adastra.org.ua/blog/vnutrishnya-i-zovnishnya-politika-braziliyi-za-prezidentstva-bolsonaru>
2. Бикова, О. (2021, September 28). Особливості зовнішньої політики Аргентини у XXI сторіччі. ADASTRA. <https://adastra.org.ua/blog/osoblivosti-zovnishnoyi-politiki-argentini-u-hhi-storichchi>
3. Бикова, О., Мацькович, О., Проданюк, Т., & Юрченко, О. (2022). *Як Латинська Америка реагує на російську агресію: між рішучим засудженням та беззаперечною підтримкою*. ADASTRA. <https://adastra.org.ua/special-edition>
4. *О встрече Министра иностранных дел России С.В.Лаврова с послами стран БРИКС / НКИ БРИКС, Россия*. (2022). Национальный Комитет По Исследованию БРИКС. <https://www.nkibrics.ru/posts/show/623b66e16272690691b00100>
5. *Обсяги двосторонньої торгівлі*. (2021). Посольство України в Федеративній Республіці Бразилія. <https://brazil.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/ukrayina-braziliya/torgovelyno-ekonomichne-spivrobotnictvo/obsyagi-dvostoronnoyi-torgivli>
6. *Торгівля та інвестиції*. (2021). Посольство України в Аргентинській Республіці. <https://argentina.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/ukrayina-ta-argentina/340-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-argentinoju/torgivlya-ta-investiciyi>
7. *Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Мексикою*. (2021). Посольство України у Мексиканських Сполучених Штатах. <https://mexico.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/ukrayina-meksika/ukrayina-meksika-478-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-meksikoju>
8. Школяр, Н. (2017). Сотрудничество России и Мексики: от лепешек до спутников. Russian Council. <https://russiancouncil.ru/analytics-and-comments/analytics/sotrudnichestvo-rossii-i-meksiki-ot-lepeshek-do-sputnikov/>
9. Abad, F. B. (2022, April 10). AMLO calls for a peaceful solution to the Russia-Ukraine conflict. Telesur. <https://www.telesurtv.net/news/amlo-llama-solucion-pacifica-conflicto-rusia-ucrania-20220410-0001.html>
10. Agencia Efe. (2022, February 10). Argentina dice que acercarse a Rusia y China es por una “mirada multilateral.” [www.efe.com. https://www.efe.com/efe/america/politica/argentina-dice-que-acercarse-a-rusia-y-china-es-por-una-mirada-multilateral/20000035-4737349](https://www.efe.com/efe/america/politica/argentina-dice-que-acercarse-a-rusia-y-china-es-por-una-mirada-multilateral/20000035-4737349)
11. Aggression against Ukraine (2022, March 2). United Nations Digital Library System. <https://digitallibrary.un.org/record/3959039>
12. Aguiar, J. (2022, March 5). *Brasil pode deixar de ser dependente dos fertilizantes da Rússia com plano anunciado pelo Ministério da Agricultura*. CPG Click Oil and Gas.

- <https://clickpetroleogas.com.br/en/brazil-can-stop-being-dependent-on-fertilizers-from-russia-with-plan-announced-by-the-ministry-of-agriculture-2/>
13. Al Arabiya English. (2022, April 4). Russia to resume flights with 52 ‘friendly’ countries after April 9. <https://english.alarabiya.net/News/world/2022/04/04/Russia-to-resume-flights-with-52-friendly-countries-after-April-9>
  14. Arista, L. (2022, April 7). López Obrador: México se abstiene de votar en la ONU para expulsar a Rusia. ADNPolítico. <https://politica.expansion.mx/presidencia/2022/04/07/lopez-obrador-mexico-se-abstiene-de-votar-en-la-onu-para-expulsar-a-rusia>
  15. Associated Press. (2022, March 24). Mexico’s ruling party boosts Russia “friendship” committee. ABC News. <https://abcnews.go.com/International/wireStory/mexicos-ruling-party-boosts-russia-friendship-committee-83631523>
  16. Audi, A. (2022, March 11). *Most Brazilians support Ukraine, but think country should be neutral in war*. The Brazilian Report. <https://brazilian.report/liveblog/2022-election/2022/03/11/most-brazilians-support-ukraine-but-think-country-should-be-neutral-in-war/>
  17. Barman, A. (2022, April 4). Two perspectives: The Canadian and Mexican response to the Ukrainian Crisis. ORF. <https://www.orfonline.org/expert-speak/canadian-and-mexican-response-to-the-ukrainian-crisis/>
  18. Beacon, P. (2022, April 1). *Argentina will send more humanitarian aid for refugees from Ukraine*. Paris Beacon-News. <https://www.parisbeacon.com/71855/>
  19. Bevins, V. (2020, June 26). Jair Bolsonaro, Brazil’s Would-be Dictator | Vincent Bevins. The New York Review of Books. <https://www.nybooks.com/daily/2018/10/12/jair-bolsonaro-brazils-would-be-dictator/>
  20. *Brazil’s Bolsonaro says VP Mourao will not be his election running mate*. (2022, March 21). Reuters. <https://www.reuters.com/world/americas/brazils-bolsonaro-says-vp-mourao-will-not-be-his-running-mate-this-year-2022-03-21/>
  21. Cafiero, S. (2022). Santiago Cafiero. Twitter. <https://twitter.com/SantiagoCafiero/status/1498331932551094282?s=20&t=5jNz6ATHeFlG4Xz9u5wsjQ>
  22. Camarena, S. (2022, February 12). La doble diplomacia de Ebrard. El País Mexico. https://elpais.com/mexico/opinion/2022-02-12/la-doble-diplomacia-de-ebrard.html?event_log=oklogin
  23. Cavcic, M. (2022, February 28). Lukoil closes \$435 million deal to enter shallow water blocks off Mexico. Offshore Energy. <https://www.offshore-energy.biz/lukoil-closes-435-million-deal-to-enter-shallow-water-blocks-off-mexico/>
  24. Centenera, M. (2021, June 5). Argentina comenzara a producir la vacuna rusa Sputnik V. El País. <https://elpais.com/sociedad/2021-06-05/argentina-comenzara-a-producir-la-vacuna-rusa-sputnik-v.html>

25. Chávez Campirano, A. A. (2019). La actual política exterior de México. *Foreign Affairs Latinoamérica*. <https://revistafal.com/la-actual-politica-exterior-de-mexico/>
26. CNN Brasil. (2022, April 20). Guedes diz que Brasil é contra sanções econômicas e se opõe a expulsão da Rússia do FMI. <https://www.cnnbrasil.com.br/business/guedes-diz-que-brasil-e-contra-sancoes-economicas-e-se-opoe-a-expulsao-da-russia-do-fmi/>
27. Dall'Agnol, A. (2019). *The Return of the Bear? Russian Military Engagement in. . .* Army University Press. <https://www.armyupress.army.mil/Journals/Military-Review/English-Edition-Archives/Mar-Apr-2019/128-Russia-LATAM/>
28. de Vedia, M. (2022, February 25). La Argentina y Rusia fortalecieron su relación militar: entrenamiento para oficiales en Moscú y venta de aviones. *LA NACION*. <https://www.lanacion.com.ar/politica/creciente-acercamiento-militar-del-gobierno-argentino-con-la-federacion-rusa-de-putin-nid25022022/>
29. Diaz, C. (2022, March 8). Fertilizer shortages in Brazil are worse during the Russia-Ukraine conflict. *Quartz*. <https://qz.com/2136675/fertilizer-shortages-in-brazil-are-worse-during-the-russia-ukraine-conflict/>
30. Dinatale, M. (2022, February 24). Guerra Rusia-Ucrania: Argentina no aplicará sanciones económicas a Moscú pese al reclamo de Ucrania. *ECC*. <https://www.cronista.com/economia-politica/argentina-no-aplicara-sanciones-economicas-a-rusia-por-la-guerra-con-ucrania/>
31. Espina, M. (2022, March 4). How Russia's War on Ukraine Could Upset Argentina's Trade Balance. *Bloomberg Línea*. <https://www.bloomberglinea.com/2022/03/04/how-russias-war-on-ukraine-could-upset-argentinas-trade-balance/>
32. Fernández, A. (2022). Alberto Fernández. *Twitter*. <https://twitter.com/alferdez/status/1496919762642751494>
33. Ferreiro, I. (2022, February 4). Qué importancia tiene la relación comercial de la Argentina con Rusia y cómo evolucionó en las últimas 3 décadas. *Chequeado*. <https://chequeado.com/el-explicador/que-importancia-tiene-la-relacion-comercial-de-la-argentina-con-rusia-y-como-evoluciono-en-las-ultimas-3-decadas/>
34. Galarraga Gortázar, N. (2022, March 2). Ucrania, una guerra incómoda para Brasil y Argentina. *El País*. <https://elpais.com/internacional/2022-03-02/ucrania-una-guerra-incomoda-para-brasil-y-argentina.html>
35. Garbuno, D. M. (2020). Interjet Is Now Only Operating Sukhoi Superjets. *Simple Flying*. <https://simpleflying.com/interjet-only-superjets/>
36. Greenhalgh, S. (2021). Russia (RUS) and Brazil (BRA) Trade | OEC. *OEC - The Observatory of Economic Complexity*. <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/rus/partner/bra>
37. Groen, C. (2020, May 1). To the Left, To the Left: Mexico's turn to an Old Foreign Policy Doctrine. *Berkeley Political Review*. <https://bpr.berkeley.edu/2020/05/01/to-the-left-to-the-left-mexicos-return-to-an-old-foreign-policy-doctrine/>

38. Gurganus, J. (2018, May 3). Russia: Playing a Geopolitical Game in Latin America. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/2018/05/03/russia-playing-geopolitical-game-in-latin-america-pub-76228>
39. Hogewoning, J. (2020, April 17). Mexican Fertilizer Use in Statistics. Mexico Business. <https://mexicobusiness.news/agribusiness/news/mexican-fertilizer-use-statistics>
40. Infobae. (2022, February 25). México condenó la invasión de Rusia a Ucrania: “Demandamos que cesen las operaciones militares.” <https://www.infobae.com/america/mexico/2022/02/25/mexico-condeno-la-invasion-de-rusia-a-ucrania-demandamos-que-cesen-las-operaciones-militares/>
41. Infobae. (2022, March 3). El Gobierno desestimó aplicar sanciones a Rusia por la invasión a Ucrania: “No son un mecanismo para generar paz.” <https://www.infobae.com/politica/2022/03/03/el-gobierno-desestimo-aplicar-sanciones-a-rusia-por-la-invasion-a-ucrania-no-son-un-mecanismo-para-generar-paz/>
42. Ionescu, I. (2018). Brazil-Russia Military-Technical Cooperation. Army University Press. <https://www.armyupress.army.mil/Journals/Military-Review/English-Edition-Archives/November-December-2018/Ionescu-Brazil-Russia/>
43. Isaac, L. M. A. (2022, April 6). Llama López Obrador a no regresar a la guerra fría por caso Ucrania. Prensa Latina. <https://www.prensa-latina.cu/2022/04/06/llama-lopez-obrador-a-no-regresar-a-la-guerra-fria-por-caso-ucrania>
44. Jessup, P. C. (1931). The Estrada Doctrine. *American Journal of International Law*, 25(4), 719–723. <https://doi.org/10.2307/2189922>
45. La Jornada. (2022, February 25). Ucrania: la difícil verdad. <https://www.jornada.com.mx/2022/02/25/edito>
46. Maciel, E. (2022, April 18). Isolada, Rússia vê no Brasil um parceiro para lutar contra sanções. VOA. <https://www.voaportugues.com/a/isolada-r%C3%BAssia-v%C3%AA-no-brasil-um-parceiro-para-lutar-contr-san%C3%A7%C3%B5es/6534637.html>
47. Malinowski, M. (2022). Brazil’s Bolsonaro Backs Neutral View on Russia Invading Ukraine. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-02-28/bolsonaro-says-brazil-backs-neutral-stance-on-ukraine-invasion>
48. Manetto, F. (2022, March 4). Lopez Obrador rechaza enviar ayuda militar a Ucrania: “Nosotros no mandamos armas, somos pacifistas.” *El País Mexico*. <https://elpais.com/mexico/2022-03-04/lopez-obrador-rechaza-enviar-ayuda-militar-a-ucrania-nosotros-no-enviamos-armas-somos-pacifistas.html>
49. Mendes, G. (2022, April 7). To “avoid polarization,” Brazil abstains from suspending Russia at the UN. *The Brazilian Report*. <https://brazilian.report/liveblog/2022/04/07/polarization-suspending-russia-un/>

50. Mexico Criticizes U.S. For Slow Efforts In Central America While Speeding Aid To Ukraine. (2022, March 22). RadioFreeEurope/RadioLiberty. <https://www.rferl.org/a/ukraine-mexico-criticizes-us-investment/31765553.html>
51. Meyer, J. (2022). MEXICO/MOSCOW/KIEV. Wilson Center. <https://www.wilsoncenter.org/article/mexicomoscowkiev>
52. Ministerio de relaciones exteriores, comercio internacional y culto de Argentina. (2022). Argentina reitera su “firme rechazo al uso de la fuerza armada” y llama a Rusia a cesar las acciones militares en Ucrania. <https://cancilleria.gob.ar/es/actualidad/noticias/argentina-reitera-su-firme-rechazo-al-uso-de-la-fuerza-armada-y-llama-rusia>
53. Monge, Y. E. C. (2022, March 26). US general: Russia has more spies deployed in Mexico than in any other country. EL PAIS English Edition. <https://english.elpais.com/international/2022-03-26/us-general-russia-has-more-spies-deployed-in-mexico-than-in-any-other-country.html>
54. Moreno, A. (2022, February 28). Rusia vs. Ucrania: 70% de mexicanos están preocupados por daños al país. El Financiero. <https://www.elfinanciero.com.mx/nacional/2022/02/28/para-69-en-mexico-la-guerra-si-afectara-al-pais/>
55. Nigam, A. (2022). Bolsonaro To “adopt Neutral Stance On Ukraine”, Refuses To Sanction Russia Over Invasion. Republicworld.Com. <https://www.republicworld.com/world-news/russia-ukraine-crisis/bolsonaro-to-adopt-neutral-stance-on-ukraine-refuses-to-sanction-russia-over-invasion-articleshow.html>
56. Nugent, C. (2022, February 15). “Nobody Tells Him What to Do.” Brazil’s President Bolsonaro Is Visiting Putin Despite U.S. Criticism. Time. <https://time.com/6148311/bolsonaro-putin-visit-ukraine/>
57. Página 12. (2022, April 17). Conflicto Rusia - Ucrania: cambios geopolíticos e impacto en Argentina. PAGINA12. <https://www.pagina12.com.ar/415110-conflicto-rusia-ucrania-cambios-geopoliticos-e-impacto-en-ar>
58. Página 12. (2022, February 24). La postura argentina en el conflicto Rusia - Ucrania: el Gobierno expresó su “más firme rechazo al uso de la fuerza armada.” PAGINA12. <https://www.pagina12.com.ar/403685-la-postura-argentina-en-el-conflicto-rusia-ucrania-el-gobier>
59. Paulo, S. (2022, March 28). Brazilians join fight in far-away Ukraine. France 24. <https://www.france24.com/en/live-news/20220328-brazilians-join-fight-in-far-away-ukraine>
60. Paulo, C. B. N. (2022, May 4). Lula Talks to TIME About Ukraine, Bolsonaro, and Brazil’s Fragile Democracy. Time. <https://time.com/6173232/lula-da-silva-transcript/>

61. Prieto, J. I. G. (2022, March 16). Argentina cambia de rumbo y condena invasión de Rusia a Ucrania. *Voz de América*. <https://www.vozdeamerica.com/a/argentina-cambio-rumbo-condena-rusia-ucrania/6487520.html>
62. *Problem of the militarization of the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, Ukraine, as well as parts of the Black Sea and the Sea of Azov*. (2018). The United Nations General Assembly. <https://daccess-ods.un.org/tmp/251316.372305155.html>
63. Redacción, R. (2022, February 24). México siempre se ha pronunciado por la paz: AMLO sobre invasión a Ucrania. *El Financiero*. <https://www.elfinanciero.com.mx/nacional/2022/02/24/mexico-siempre-se-ha-pronunciado-por-la-paz-amlo-sobre-invasion-a-ucrania/>
64. Redacción, L. (2022, April 9). AMLO condena invasión de Rusia a Ucrania y pide una solución pacífica. *La Jornada*. <https://www.jornada.com.mx/notas/2022/04/09/politica/amlo-condena-invasion-de-rusia-a-ucrania-y-pide-una-solucion-pacifica/>
65. Reuters. (2022, February 25). “Not his business”: Brazil’s Bolsonaro scolds vice president for condemning Russian invasion. *India Today*. <https://www.indiatoday.in/world/russia-ukraine-war/story/brazil-bolsonaro-disauthorises-vice-president-condemned-russian-invasion-ukraine-1917578-2022-02-25>
66. Rocha, J. A. (2022). Mexico’s president says no to Ukraine’s request for weapons. *Anadolu Agency*. <https://www.aa.com.tr/en/americas/mexicos-president-says-no-to-ukraines-request-for-weapons/2524393>
67. Rudman, A. (2021). Mexico’s domestic-minded foreign policy could alienate the US. *The Hill*. <https://thehill.com/opinion/international/567407-mexicos-domestic-minded-foreign-policy-could-alienate-the-us/>
68. *Russia calls for integrating BRICS payment systems*. (2022). Reuters. <https://www.reuters.com/business/finance/russia-calls-integrating-brics-payment-systems-2022-04-09/>
69. Russia’s propaganda war in Latin America. (2022). *DW.COM*. <https://www.dw.com/en/how-russia-is-waging-a-successful-propaganda-war-in-latin-america/a-61467050>
70. Sakamoto, L. (2022). Ukraine: Bolsonaro tears up Brazil’s principles with an eye on Russian fertilizer. *Brasil de Fato*. <https://www.brasildefato.com.br/2022/02/28/artigo-ucrania-bolsonaro-rasga-principios-do-brasil-de-olho-em-fertilizante-russo>
71. Sandoval, E. R. (2022). Schizophrenia in Mexican Foreign Policy: Lopez Obrador’s Government Facing the War in Ukraine. *Wilson Center*. <https://www.wilsoncenter.org/article/schizophrenia-mexican-foreign-policy-lopez-obradores-government-facing-war-ukraine>

72. Saraiva, M. (2014). The Brazilian Soft Power Tradition. Current history. Current History (New York, N.Y.: 1941), 64–69.
73. Serhan, Y. (2021, October 28). Trump Endorses His Legacy. The Atlantic. <https://www.theatlantic.com/international/archive/2021/10/donald-trump-jair-bolsonaro/620504/>
74. Situação na Ucrânia. (2022, February 24). Ministério das Relações Exteriores. https://www.gov.br/mre/pt-br/canais_atendimento/imprensa/notas-a-imprensa/situacao-na-ucrania-2
75. *Situation of human rights in the Autonomous Republic of Crimea and the city of Sevastopol, Ukraine*. (2016). The United Nations General Assembly. https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/71/205
76. Spigariol, A. (2022, February 25). Brazil tried to soften UN Security Council resolution against Russia. The Brazilian Report. <https://brazilian.report/power/2022/02/25/un-security-council-ukraine/>
77. Spreenberg, O. (2022, February 14). Mounting a Defense on the Southern Theater: An Analysis of Russian Propaganda Aimed at US-Mexico Relations. Georgetown Security Studies Review. <https://georgetownsecuritystudiesreview.org/2022/02/14/%EF%BF%BCmounting-a-defense-on-the-southern-theater-an-analysis-of-russian-propaganda-aimed-at-us-mexico-relations/>
78. Staff, R. (2020, February 7). Mexico in talks with Russia to buy new batch of military helicopters: foreign minister. Reuters. <https://www.reuters.com/article/us-mexico-russia-military-idUSKBN20105O>
79. Stargardter, G. (2022, February 28). *Bolsonaro won't condemn Putin, says Brazil will remain neutral over invasion*. Reuters. <https://www.reuters.com/world/bolsonaro-wont-condemn-putin-says-brazil-will-remain-neutral-over-invasion-2022-02-27/>
80. Stronski, P. (2022, April 28). In Mexico, the Window on Russia's Vaccine Diplomacy Is Closing. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/2022/04/28/in-mexico-window-on-russia-s-vaccine-diplomacy-is-closing-pub-87013>
81. Suspension of the rights of membership of the Russian Federation in the Human Rights Council. (2022, April 7). United Nations Digital Library System. <https://digitallibrary.un.org/record/3967778?ln=en>
82. Telam. (2022). La Argentina reiteró en Naciones Unidas su condena a la invasión de Rusia a Ucrania. Telam. <https://www.telam.com.ar/notas/202203/585052-argentina-naciones-unidas-rusia-ucrania.html>
83. *Territorial integrity of Ukraine*. (2014). The United Nations General Assembly. https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/68/262

84. The Might and the Right: How Far Will Brazil's Military Back Bolsonaro? (2021, July 1). Crisis Group. <https://www.crisisgroup.org/latin-america-caribbean/brazil/might-and-right-how-far-will-brazils-military-back-bolsonaro>
85. TrendEconomy. (2020). Mexico | Imports and Exports | Fertilisers. <https://trendeconomy.com/data/h2/Mexico/31>
86. Universidad de Navarra. (2020, April 6). Russia became an important arms supplier for Latin America, but its sales have dropped. Global Affairs and Strategic Studies. <https://www.unav.edu/web/global-affairs/detalle/-/blogs/russia-became-an-important-arms-supplier-for-latin-america-but-its-sales-have-dropped>
87. Usi, E. (2020). El discurso pacifista de AMLO envalentona a los cárteles. DW.COM. <https://www.dw.com/es/el-discurso-pacifista-de-amlo-envalentona-a-los-c%C3%A1rteles-mexicanos/a-54270508>
88. Weck, W. (2020). Multilateralism. Latin American perspectives. Konrad Adenauer Foundation Regional Program Alliances for Democracy and Development with Latin America ADELA. <https://www.kas.de/documents/7851262/11461624/Multilateralism+Latin+American+perspectives+Ingl%C3%A9s.pdf/0fd38753-4fec-da1c-4162-229ecbfc816?version=1.2&t=1628109420141>
89. Weeks, G. (2020, July 24). AMLO's cautious foreign policy. Global Americans. <https://theglobalamericans.org/2019/02/amlos-cautious-foreign-policy/>
90. Weiss, S. (2022, May 16). Putin's Latin American connection. IPS. <https://www.ips-journal.eu/topics/democracy-and-society/putins-latin-american-connection-5761/>
91. Werner, A. M. (2022, February 23). Argentina and the IMF: A Never Ending Story. Americas Quarterly. Retrieved 2022, from <https://www.americasquarterly.org/article/argentina-and-the-imf-a-never-ending-story/>
92. Whitehead, J. (2022). *Argentine volunteers enlisting to join International Legion to defend Ukraine*. Courthouse News Service. <https://www.courthousenews.com/argentine-volunteers-enlisting-to-join-international-legion-to-defend-ukraine/>
93. Wilson, G. (2022, February 26). *Argentina and Brazil do not support in the OAS the condemnation of the Russian invasion of Ukraine*. 24 News Recorder. <https://24newsrecorder.com/world/115302>
94. Workman, D. (2022, March 14). Brazil's Top Trading Partners. World's Top Exports. <https://www.worldstopexports.com/brazils-top-import-partners/>